

WOJCIECH POLIWODA

Wojciech Poliwoda urodził się 13 kwietnia 1903 roku w Wójtowej Wsi. Pochodził z wielodzietnej rodziny. Jego rodzicami byli Franciszek i Franciszka z domu Langosz. Ukończył osiem klas szkoły powszechnej oraz „dwa zimowe półroczka szkoły dokształcającej”. Przyszłą postawę Wojciecha ukształtowała matka, która uczyła dzieci czytać i śpiewać w języku polskim. W krzewieniu poprawnej polszczyzny nieodzowna okazała się prasa, np. „Gazeta Opolska” i „Nowiny Codzienne”. Autorytetem w oczach Wojciecha był ojciec, Franciszek, znany działacz polskich organizacji działających na terenie Opolszczyzny przed I wojną światową.

Po ukończeniu 17 roku życia Wojciech Poliwoda podjął pracę na stanowisku pomocnika biurowego w Konsulacie Generalnym Rzeczypospolitej Polskiej w Opolu. Następnie pracował w Konsulacie Generalnym w Bytomiu i ponownie w Opolu. W 1924 roku po uzyskaniu obywatelstwa polskiego odbył służbę wojskową w 73 Pułku Piechoty w Katowicach. Wraz z wybuchem II wojny światowej dostał rozkaz ewakuacji z opolskiego Konsulatu do Ministerstwa Spraw Zagranicznych w Warszawie.

Okupację spędził wraz z rodziną u swojego szwagra Leonarda Demarczyka w Krakowie.

Po zakończeniu wojny w 1945 roku powrócił do Opolu. Czynn timer zaangażował się w działalność na rzecz opolskich instytucji pełniąc funkcję m.in. naczelnika Wydziału Społecznego, urzędnika Urzędu Stanu Cywilnego czy radnego Miejskiej Rady Narodowej w Opolu.

Wojciech Poliwoda ożenił się 12 sierpnia 1929 roku z Heleną z domu Demarczyk, córką Andrzeja i Anny Marty. Śpiew, znany Wojciechowi z jego rodzinnego domu, był także kultywowany w rodzinie Demarczyków. Jednym z braci Heleny był Leonard, ojciec słynnej polskiej piosenkarki Ewy Demarczyk.

Z małżeństwa z Heleną miał troje dzieci: Stefanię, Annę Mirosławę Helenę oraz Jerzego Wojciecha Bogusława. Zmarł 10 kwietnia 1979 roku w Opolu.

Wyciąg z teczki osobowej Wojciecha Poliwody
[Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/1191/33395]

Akt opcji obywatelstwa polskiego Wojciecha Poliwody
[Ze zbiorów Jerzego Poliwody]

Akt urodzenia Wojciecha Poliwody
[Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/1026/30]

Fotografia Wojciecha Poliwody
[Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3121/627]

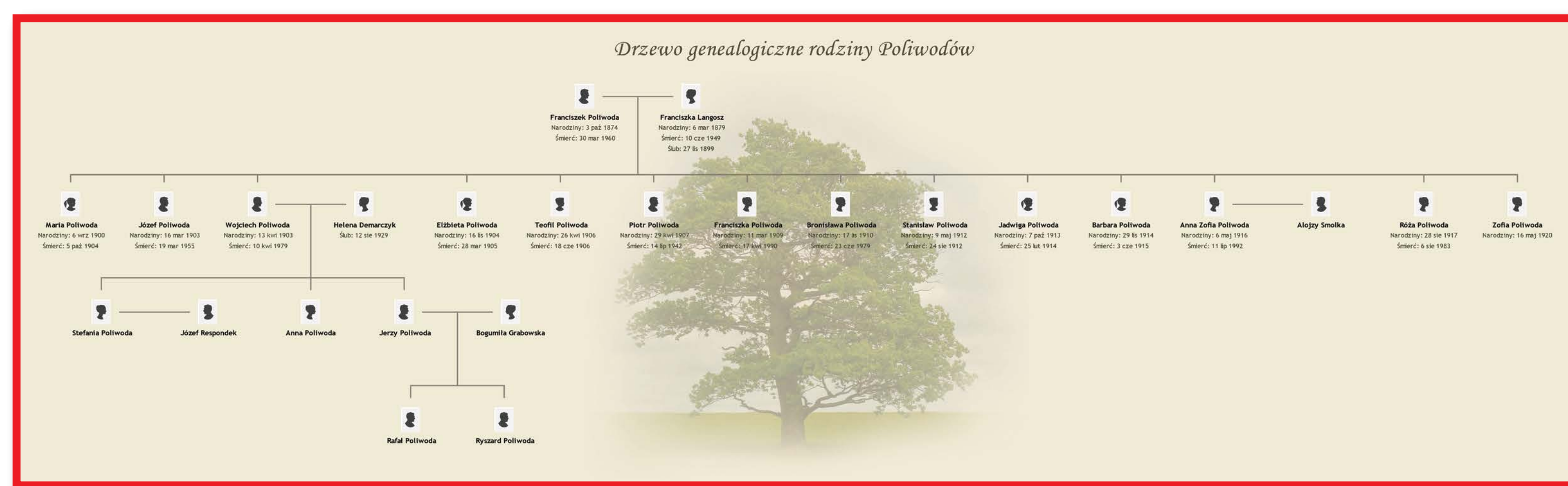

Zdjęcie ślubne Wojciecha i Heleny Poliwodów
[Ze zbiorów Zofii Hajduk]

Paszport Wojciecha Poliwody
[Ze zbiorów Jerzego Poliwody]

Legitymacja służbowa Wojciecha Poliwody
[Ze zbiorów Jerzego Poliwody]

Wojciech Poliwoda z wnukiem Rafałem
[Ze zbiorów Jerzego Poliwody]

WOJCIECH POLIWODA URZĘDNIKIEM

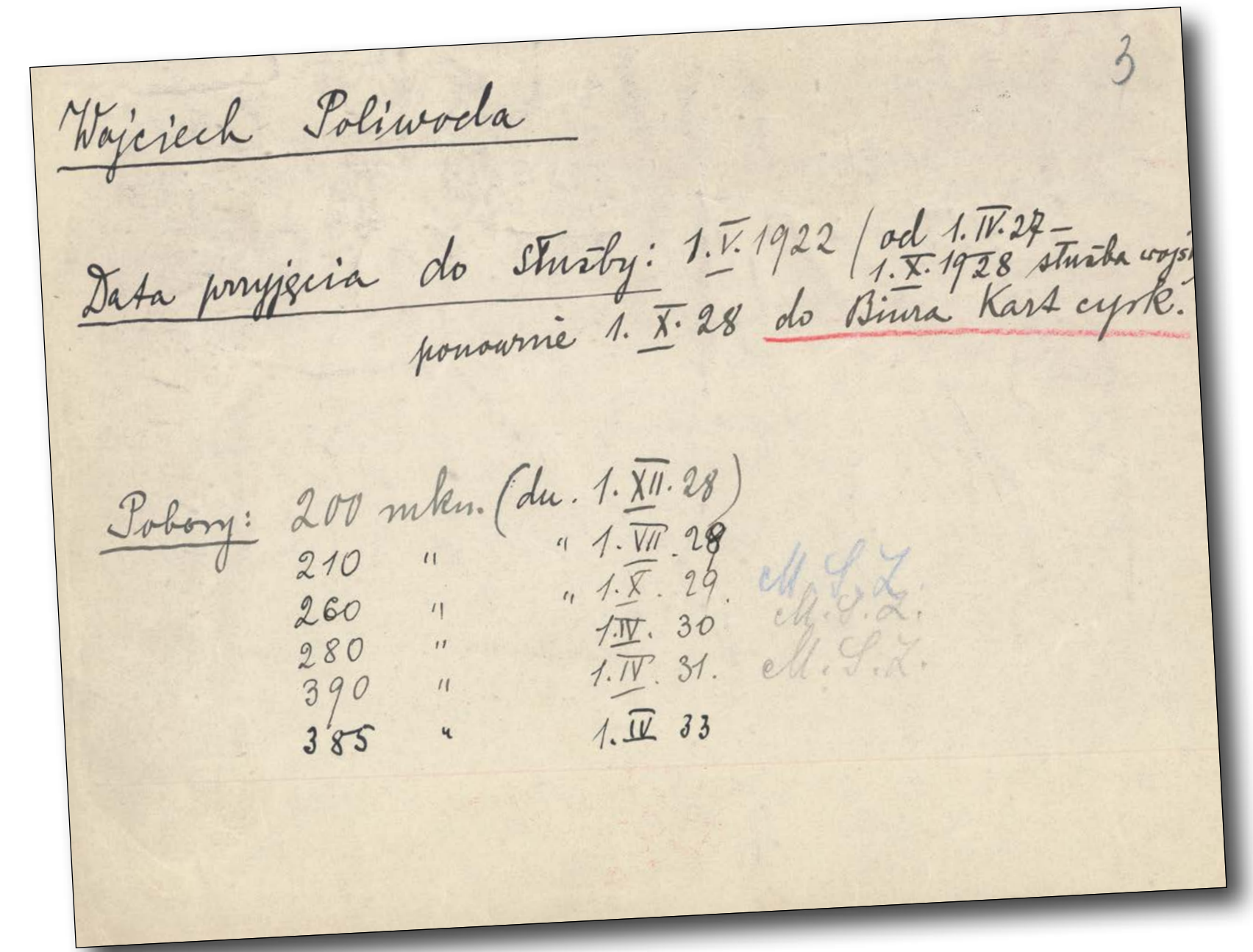
Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej został utworzony w kwietniu 1920 roku. Stanowił on przedstawicielstwo polskie przy Międzysojuszniczej Komisji Rządzącej i Plebiscytowej na Górnym Śląsku, której zadaniem było utrzymanie porządku i czuwanie nad prawidłowym przebiegiem kampanii plebiscytowej.

Wojciech Poliwoda rozpoczął pracę zawodową w Konsulacie Generalnym Rzeczypospolitej Polskiej dnia 27 kwietnia 1920 roku. Zatrudniony dzięki Stanisławowi Baronowi, objął stanowisko pomocnika biurowego. Jak sam wspomina: „stanowiło to dla mnie awans społeczny, o jakim nawet nie marzyłem”. Siedziba Konsulatu mieściła się przy ul. Mikołowskiej 36A (dzisiejsza Książąt Opolskich), w budynku ówczesnego Banku Rolników.

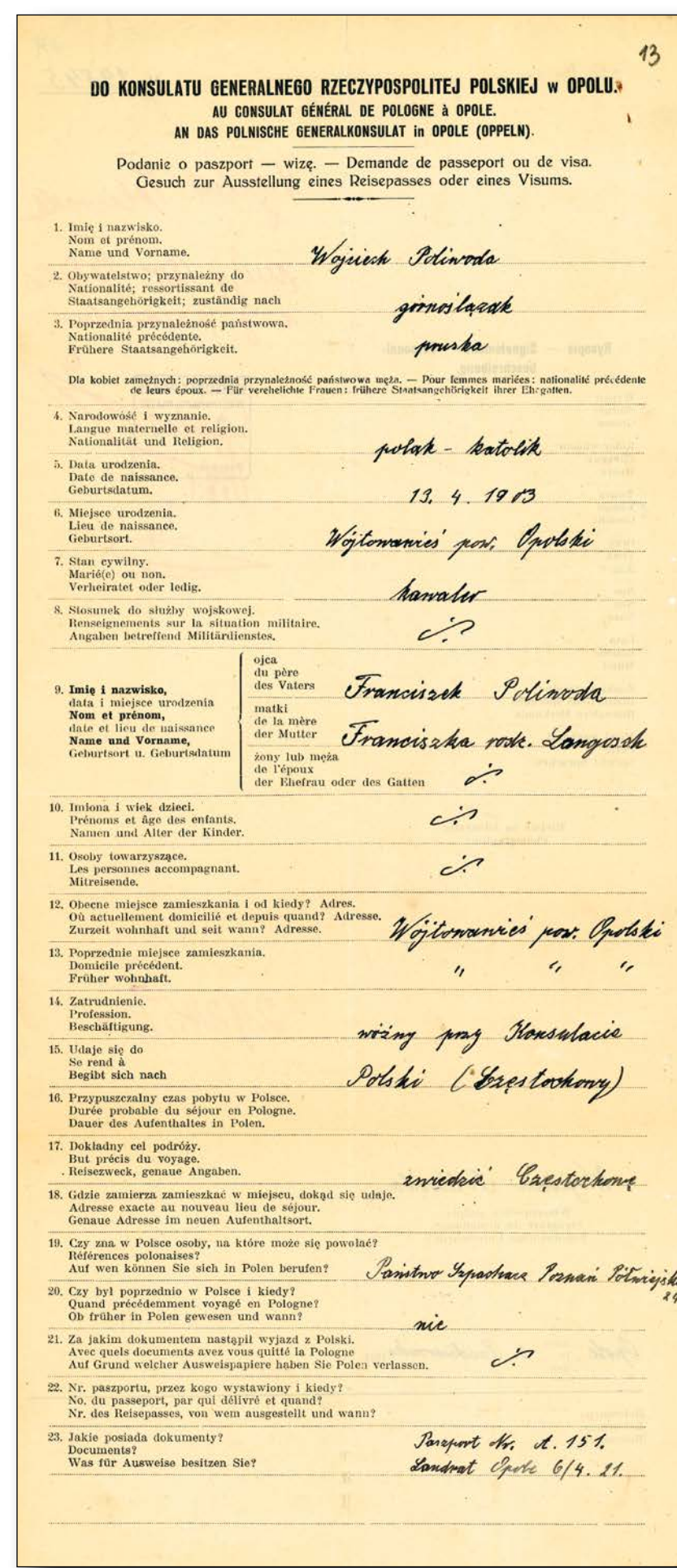
Funkcję konsula pełnił w tym czasie Daniel Kęszycki. W wydziale konsularnym i paszportowym pracowali: wicekonsul Stanisław Ptaszycki, Józef Brzuska, Sylwester Grześkowiak, Ilza Bogusz, Wanda Bauerncówna, Jadwiga Fetkówna, Aniela Koraszewska, Stanisława Smolna i Helena Spachaczówna. Dział dyplomatyczny z sekretarką Jadwigą Rapacką reprezentowany był przez nadzwyczajnego przedstawiciela rządu polskiego, księcia Czartoryskiego, oraz hr. Żółtowskiego i p. Jacynę. W referacie opieki i ochrony prawnej zatrudniony został Maksymilian Gajdziński, a dział handlowy prowadził p. Bartoszewski. Do służby pomocniczej zatrudnieni zostali także: Józef Szymaniec, Alojzy Witek i Teodor Kałuża.

Podstawowym obowiązkiem wszystkich pracowników Konsulatu była obsługa interesantów – przyjmowanie wniosków, pomoc w ich wypełnianiu, wydawanie decyzji, świadectw pochodzenia towarów oraz obsługa korespondencji – nadawanie telegramów, doręczanie poczty. Konsul generalny odbywał spotkania i przyjmował wizyty m.in. przedstawicieli Międzysojuszniczej Komisji, polskiego komisarza plebiscytowego Wojciecha Korfanteo czy reprezentanta Watykanu, kardynała Achillesa Rattiego, późniejszego papieża Piusa XI.

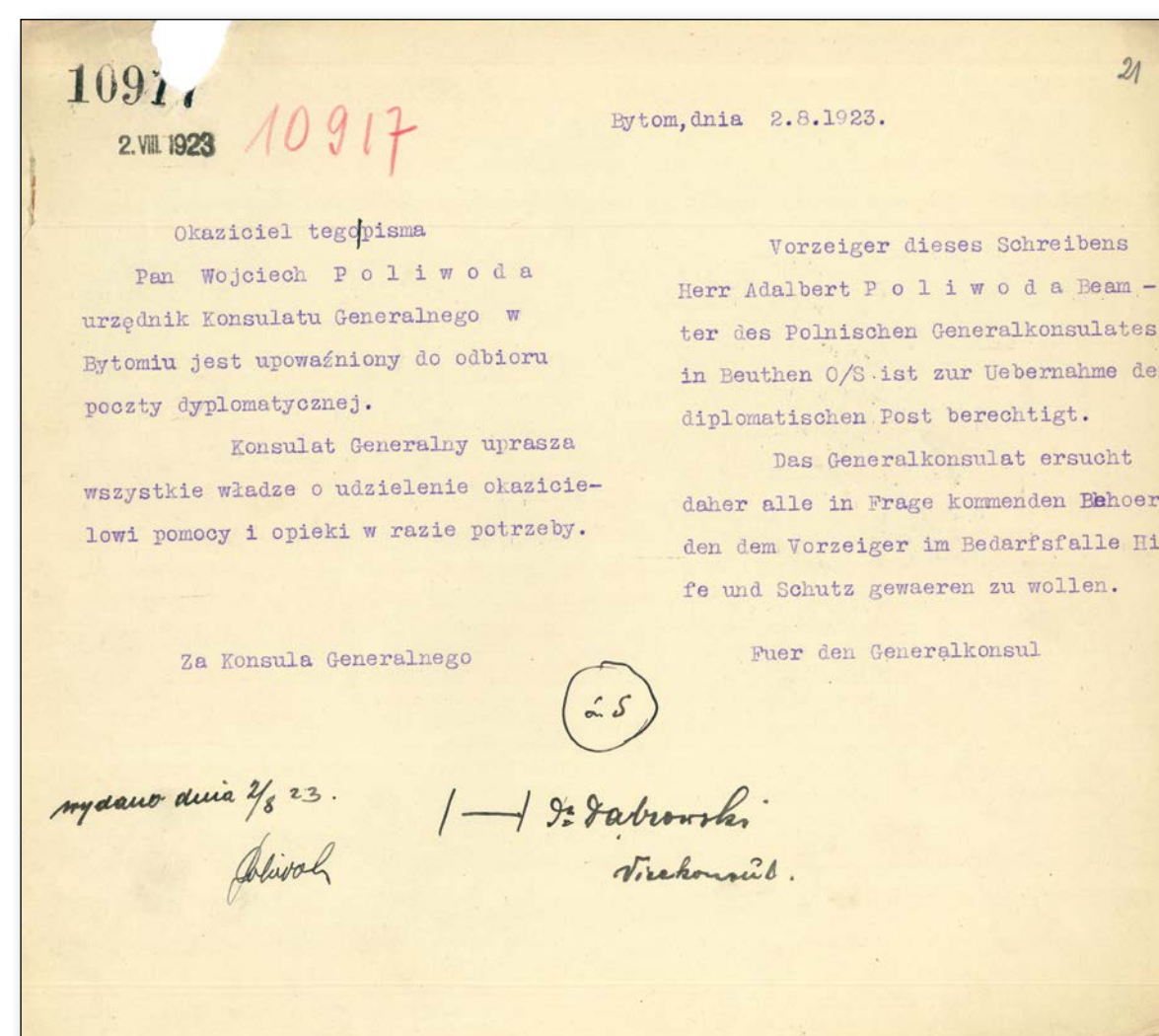
Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Opolu zlikwidowany został w 1922 roku, po zaprzestaniu działalności Międzysojuszniczej Komisji. Powołana została placówka konsularna w Bytomiu, do której częściowo przeniesiono personel z Opola, w tym także Wojciecha Poliwodę.

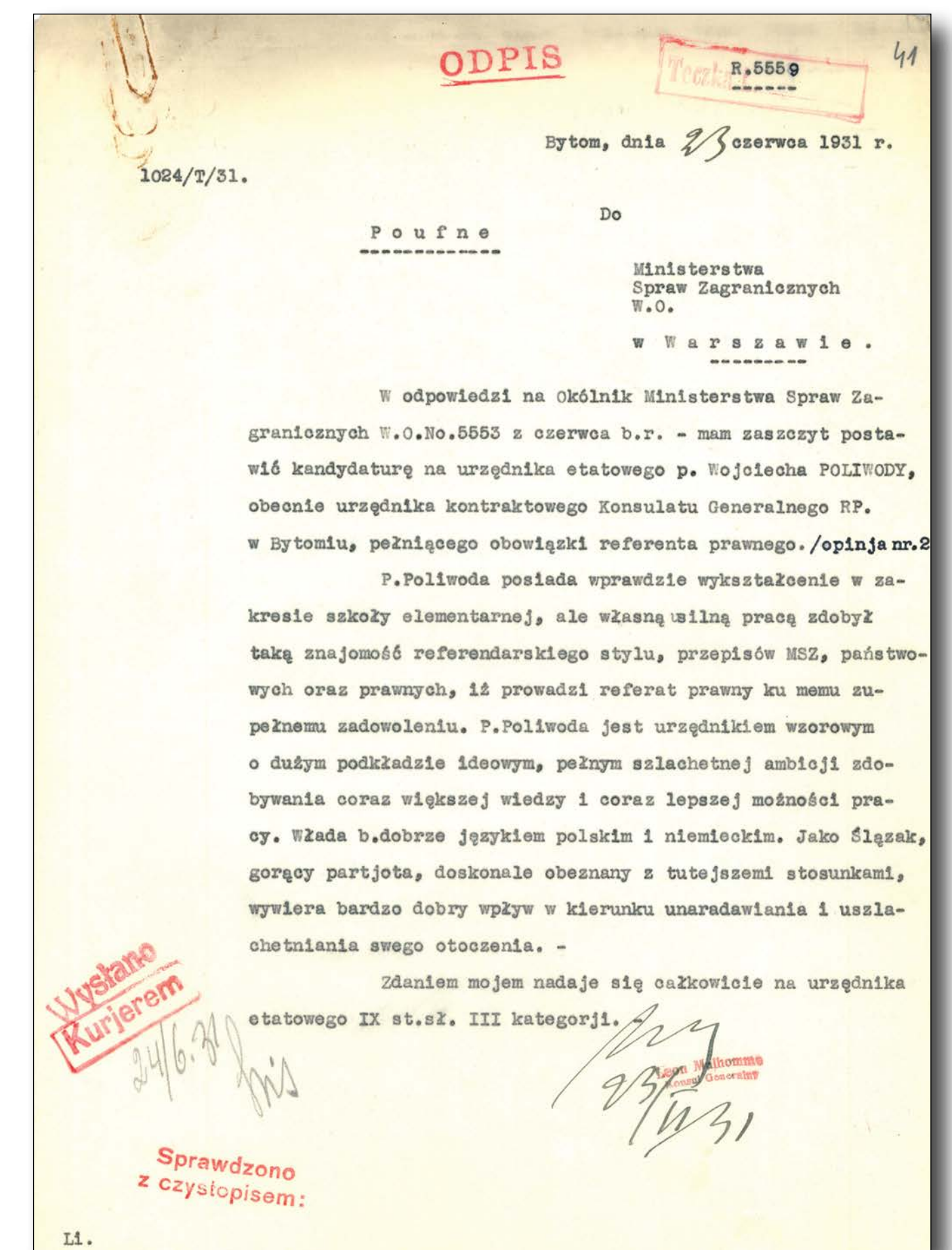
Karta z informacją o dacie zatrudnienia Wojciecha Poliwody w Konsulacie Generalnym Rzeczypospolitej Polskiej w Opolu [Archiwum Akt Nowych, sygn. 2/482/227]

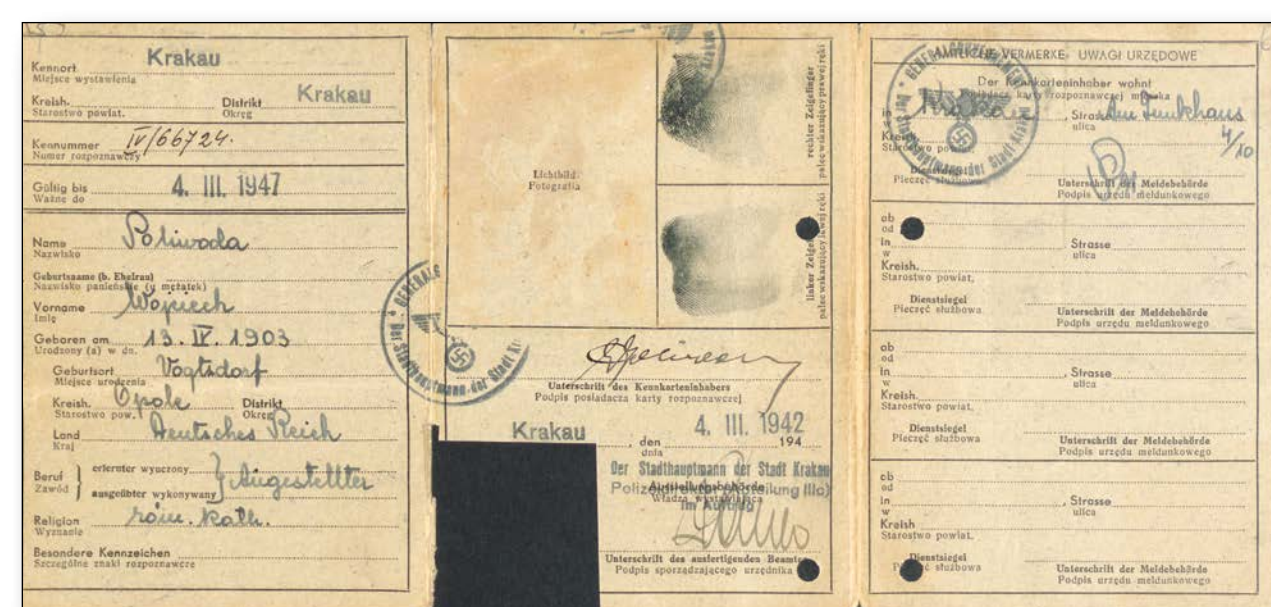
Podanie Wojciecha Poliwody o paszport [Archiwum Akt Nowych, sygn. 2/482/227]

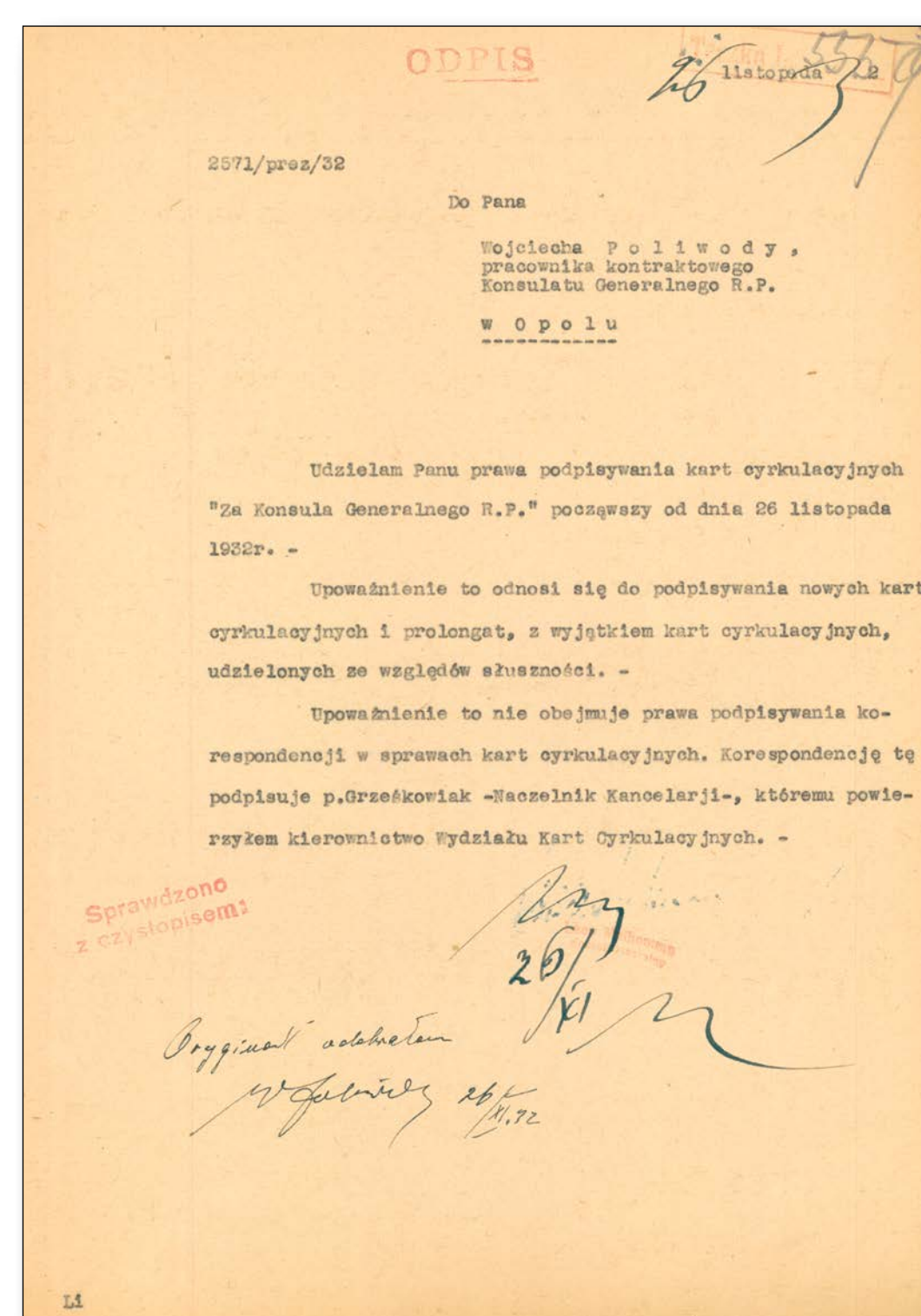
Upoważnienie do odbioru poczty dyplomatycznej dla Wojciecha Poliwody [Archiwum Akt Nowych, sygn. 2/482/227]

Zgłoszenie kandydatury Wojciecha Poliwody na urzędnika etatowego w Referacie Prawnym [Archiwum Akt Nowych, sygn. 2/482/227]

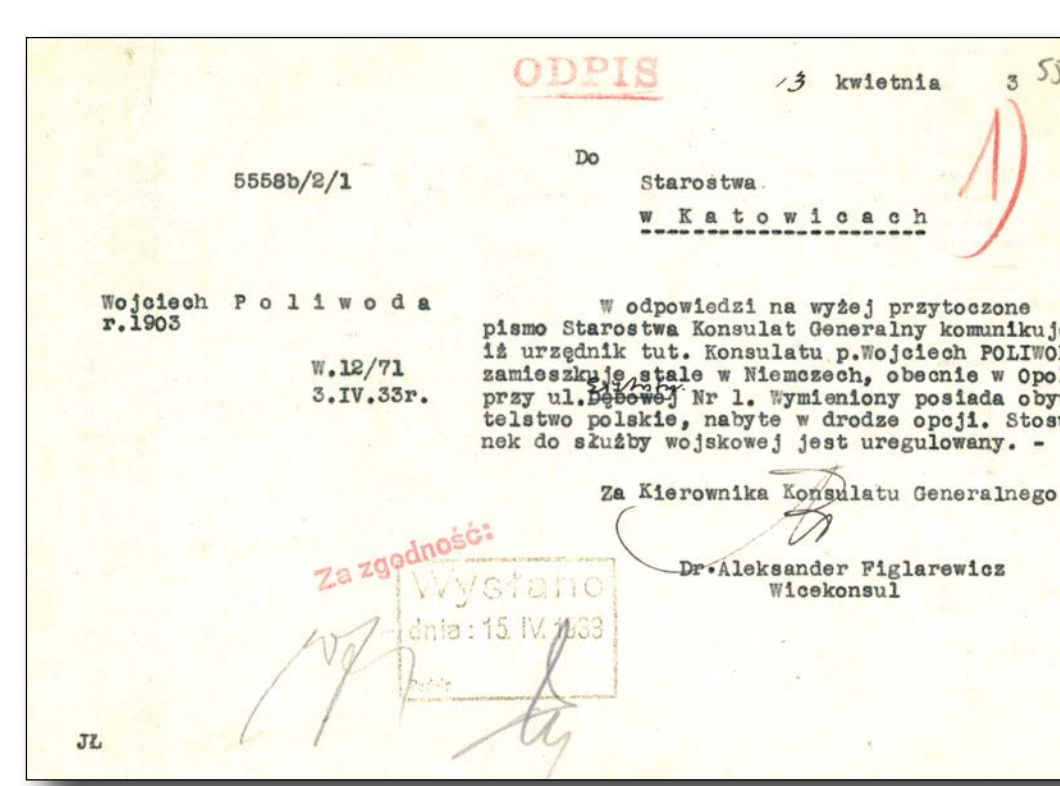
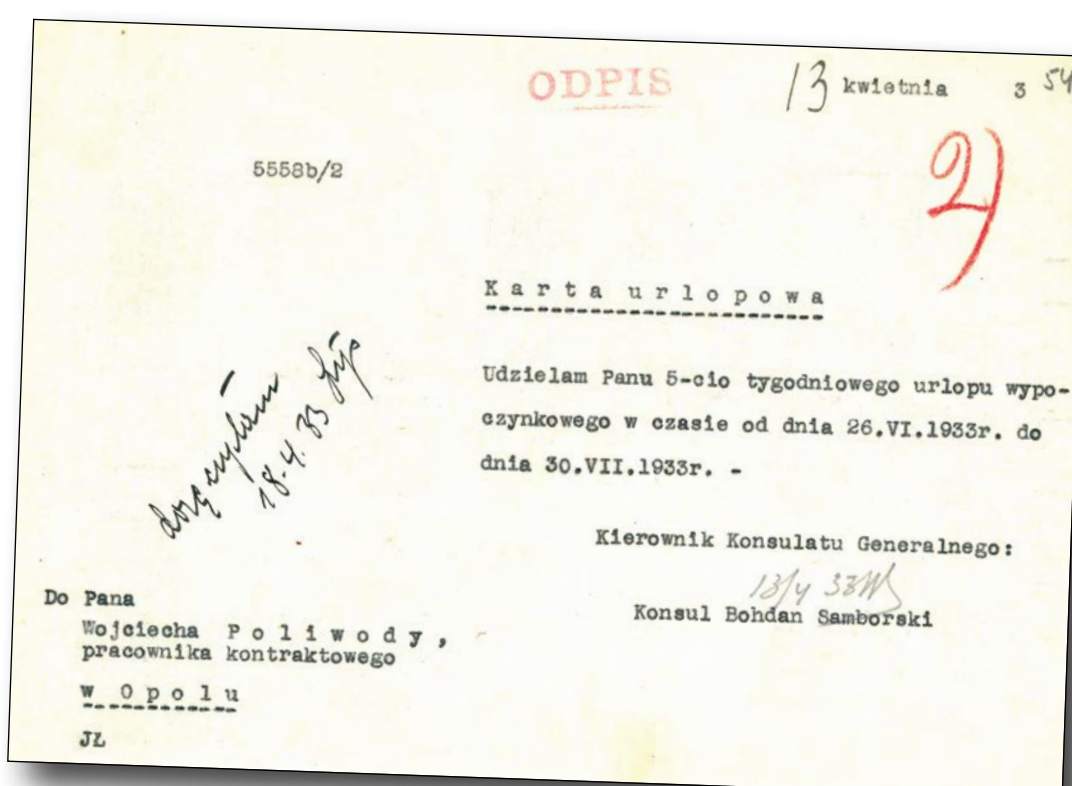

Kennkarta Wojciecha Poliwody [Archiwum Akt Nowych, sygn. 45/3121/627]

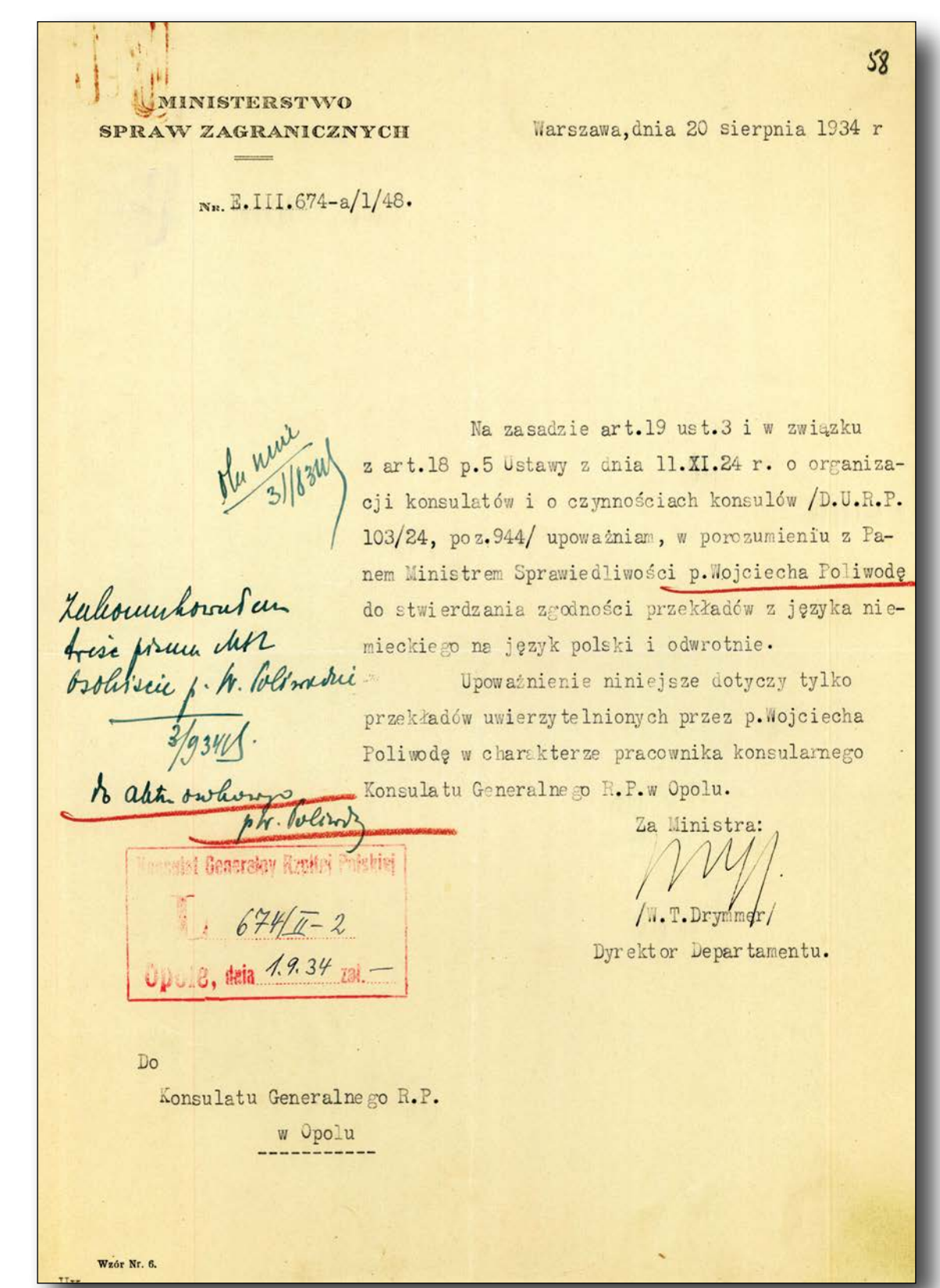

Przyznanie Wojciechowi Poliwodzie prawa do podpisywania kart cyrkulacyjnych [Archiwum Akt Nowych, sygn. 2/482/227]

Karta urlopową Wojciecha Poliwody [Archiwum Akt Nowych, sygn. 2/482/227]

Informacja o posiadaniu przez Wojciecha Poliwodę obywatelstwa polskiego nabytego w drodze opozji [Archiwum Akt Nowych, sygn. 2/482/227]

Upoważnienie dla Wojciecha Poliwody do potwierdzania zgodności tłumaczeń z języka niemieckiego na język polski i odwrotnie [Archiwum Akt Nowych, sygn. 2/482/227]

KONSULAT GENERALNY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ W BYTOMIU (1922 – 1931)

W związku z postanowieniami Konwencji Genewskiej z dnia 15 maja 1922 roku został wprowadzony nowy podział Górnego Śląska. Następstwem tego była częściowa likwidacja dotychczasowej placówki Konsulatu Generalnego Rzeczypospolitej Polskiej w Opolu. Wydział administracyjno-paszportowy został przeniesiony do nowo utworzonego Konsulatu Generalnego w Bytomiu przy ulicy Gliwickiej 10.

Spośród pracowników opolskiego Konsulatu do nowej placówki zostali przeniesieni: wicekonsul Stanisław Ptaszycki, sekretarz konsularny Maksymilian Gajdziński, kierownik biura paszportowego Sylwester Grześkowiak, Ilza Boguszówna, Stanisława Smolna, Wojciech Poliwoła i Teodor Kałuża.

Utworzony został nowy wydział – wydawania kart cyrkulacyjnych, czyli kart umożliwiających wielokrotne przekraczanie granicy. Dla mieszkańców Górnego Śląska dokument ten musiał być potwierdzany przez Konsulat Generalny w Bytomiu.

Od dnia 15 lipca 1922 roku stanowisko Konsula Generalnego w Bytomiu objął dr Aleksander Szczepański, który pełnił tę funkcję do 1929 roku.

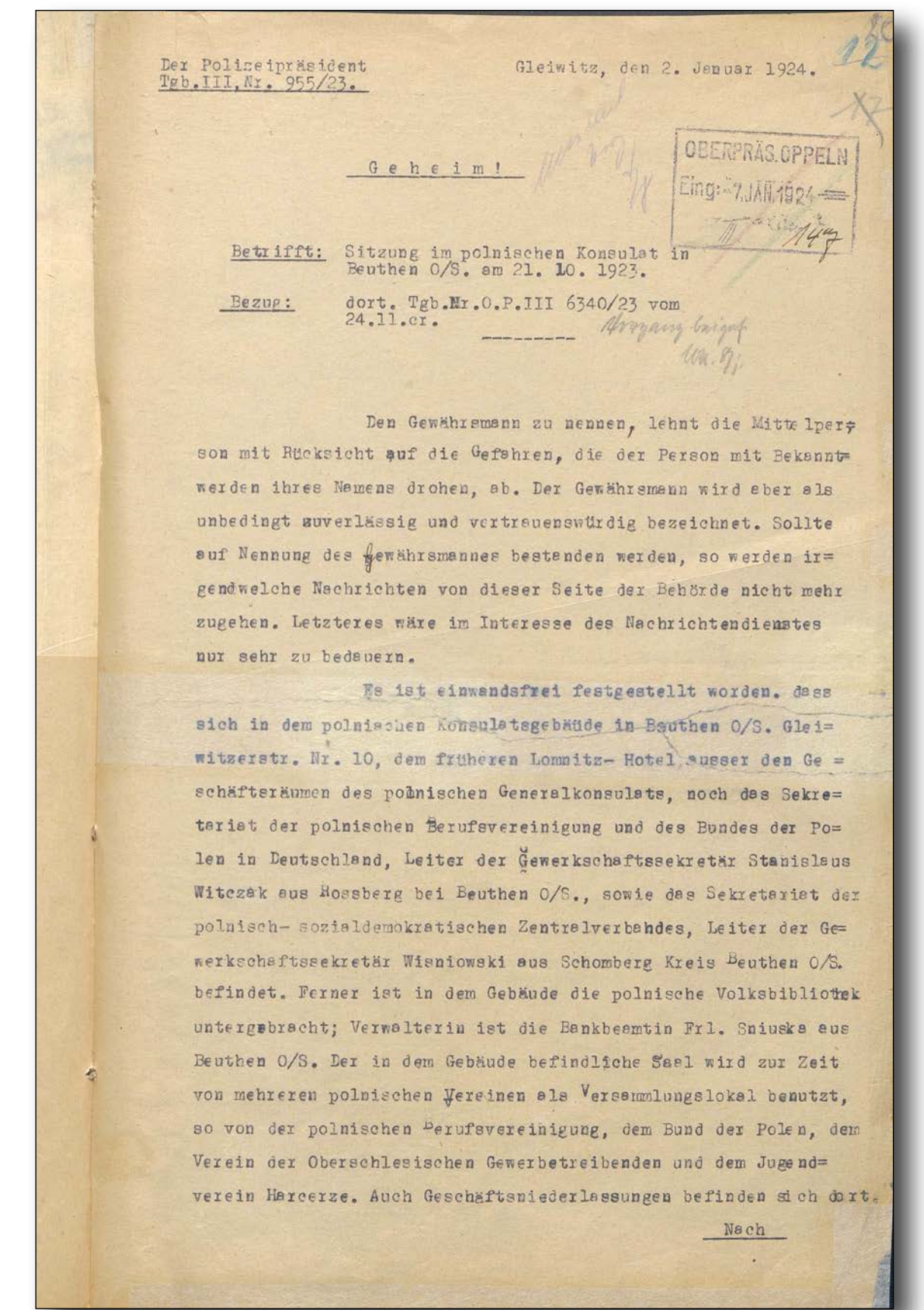
W swoich „Wspomnieniach” Wojciech Poliwoła przedstawia następującą strukturę organizacyjną Konsulatu Generalnego w Bytomiu:

- Wydział Dyplomatyczno-Konsularny – zarządzany przez Konsula Generalnego
- Wydział Konsularno-Administracyjny – zarządzany przez konsula Bronisława Radowskiego
- Dział Społeczno-Polityczny – zarządzany przez wicekonsula Alfreda Dąbrowskiego
- Biuro Paszportowo-Wizowe – zarządzane przez naczelnika Sylwestra Grześkowiaka
- Biuro Kart Cyrkulacyjnych – pod kierownictwem sekretarza konsularnego Kazimierza Figwera
- Referat Interwencji i Opieki nad Obywatelami Polskimi – pod kierownictwem sekretarza konsularnego Maksymiliana Gajdzińskiego
- Referat Prawny, Referat Handlowy, Referat Prasowy, Referat Administracyjno-Gospodarczy, Biuro Prezydialne z tajnym Archiwum oraz Kancelaria Ogólna.

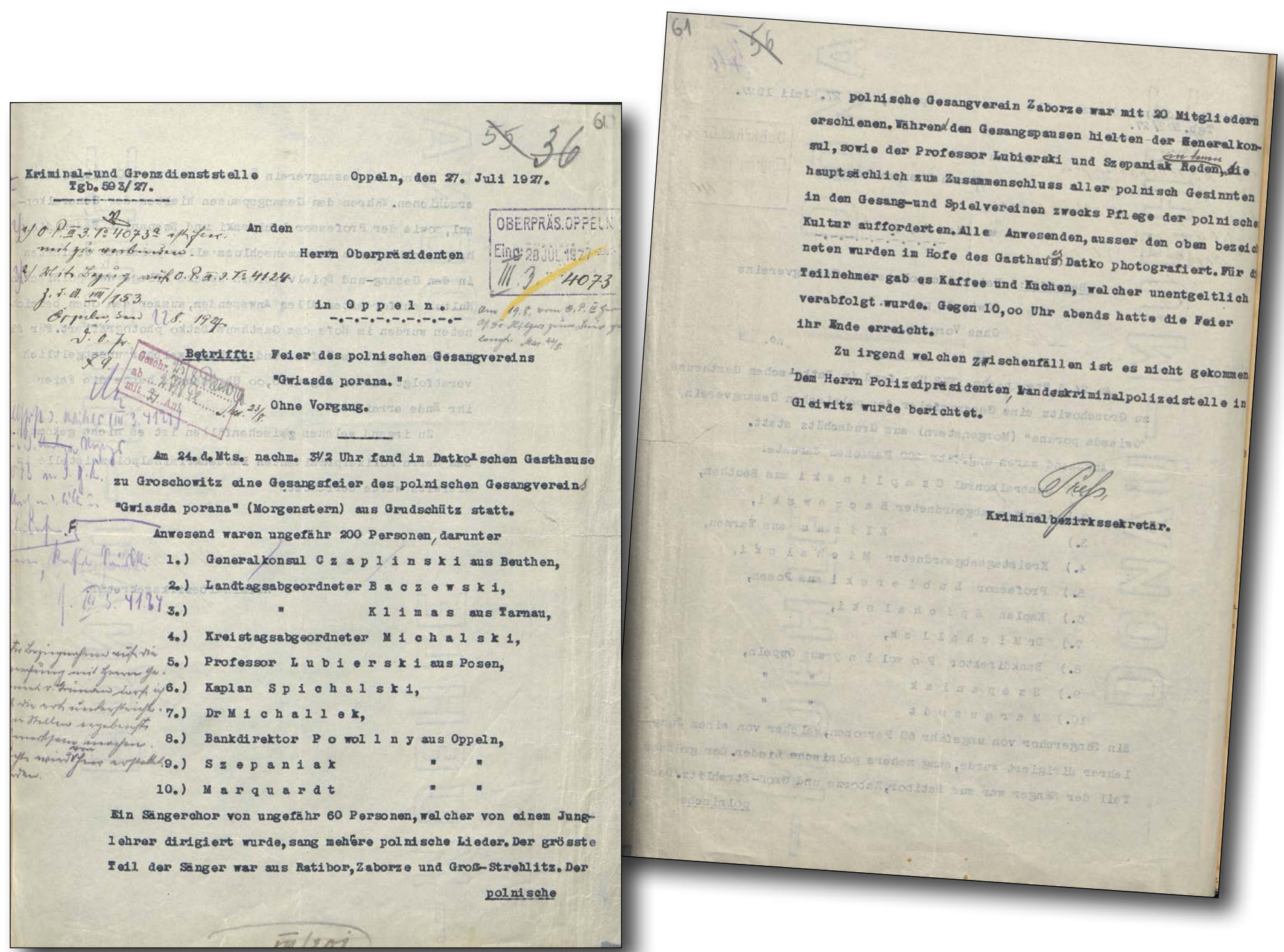
W 1929 roku funkcję Konsula Generalnego w Bytomiu objął Leon Malhomme. Konsul Malhomme prowadził politykę łagodzenia napiętych stosunków polsko-niemieckich, jednakże jego wysiłki przyniosły wręcz odwrotny skutek. Głównym zadaniem nowego konsula była aktywizacja życia Polaków i polskich organizacji mniejszościowych na Śląsku Opolskim. Swoje zamierzenia realizował głównie poprzez osobisty udział we wszystkich imprezach, urządzanych przez polskie organizacje mniejszościowe.

Wojciech Poliwoła rozpoczął pracę w Bytomiu w Biurze Paszportowo-Wizowym i Archiwum, a następnie zajmował się sprawami Kancelarii Ogólnej. Do jego zadań należało wysyłanie korespondencji wychodzącej oraz osobiste doręczanie przesyłek. Poza tym był odpowiedzialny za dostarczanie wiz służbowych lub dyplomatycznych dla pracowników bytomskiego konsulatu. W 1929 roku został awansowany i przeniesiony do Referatu Prawnego na stanowisko młodszego referenta.

W 1931 roku otrzymał z Ministerstwa Sprawiedliwości w Warszawie uprawnienia sporządzania i podpisywania tłumaczeń dokumentów.

Informacja o siedzibie Konsulatu Generalnego w Bytomiu przy ul. Gliwickiej 10, budynku wcześniej Hotelu Lomnitz [Archiwum Państwowe w Opolu, sygnatura 45/1/60]

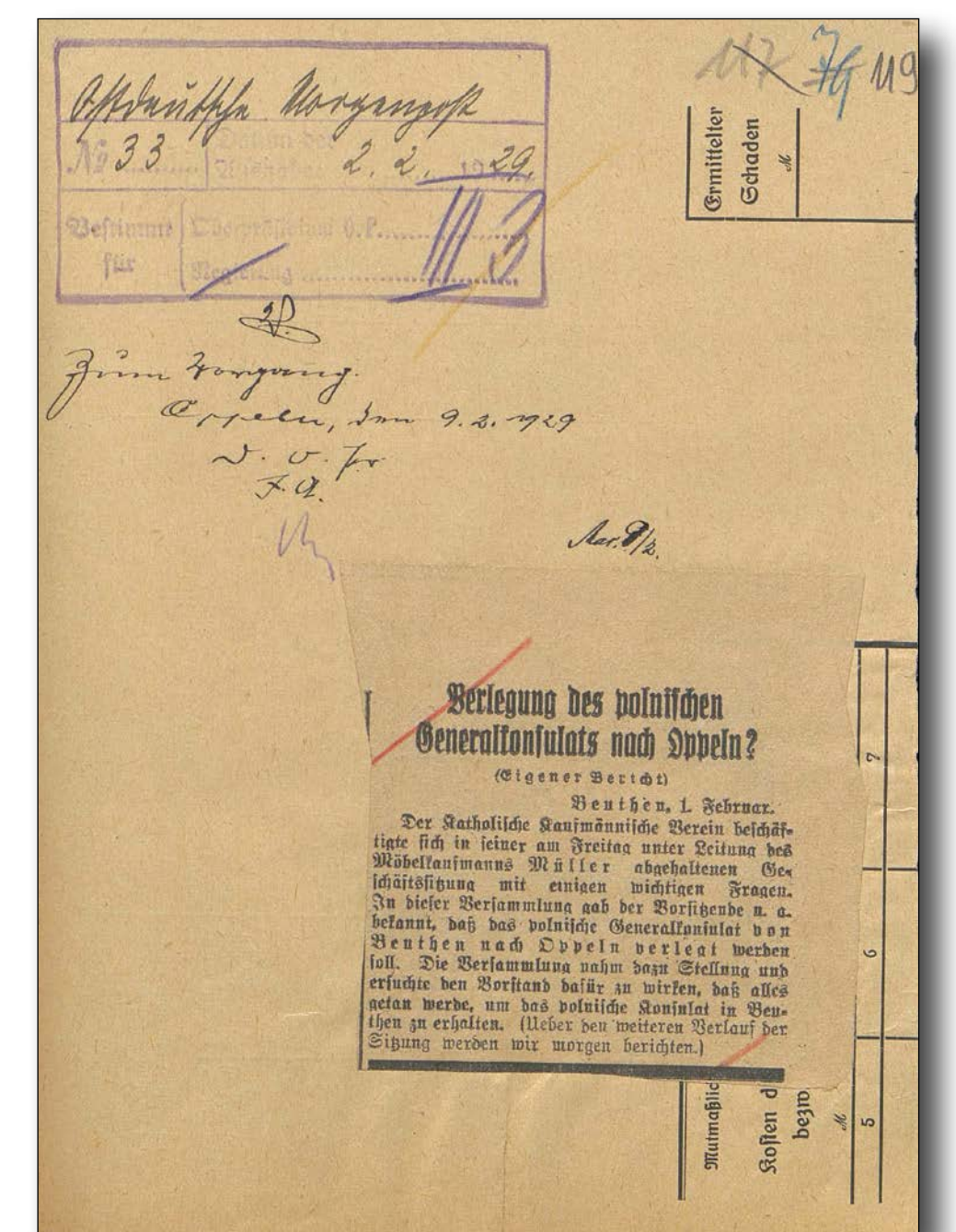
Informacja o uroczystościach Polskiego Towarzystwa Śpiewaczego „Gwiazda Poranna” [Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/1/60]

Abstrakt:

**Lista urzędników
Konsulatu Generalnego R.P.
w Bytomiu
(stan na ...)**

№	Imię i nazwisko	Funkcja	Adres prywatny	Obywatelstwo
1.	Bocconowski Aleksander Dr.	Konsul Gener.	Gerichtstr.4	polak
2.	Bejrek Michał Dr.	Konsul	Gleiwitzstr.10	"
3.	Figwer Kazimierz	Sekret.kons.	Gleiwitzstr.10	"
4.	Gajdziński Maksymilian	Sekret.kons.	Gleiwitzstr.10	"
5.	Grześkowiak Sylwester	Referent	Gleiwitzstr.10	"
6.	Włodarczyk Stanisław	Referent	Gleiwitzstr.10	"
7.	Kryszonowska Irena	Referentka	Gleiwitzstr.10	"
8.	Poliwoła Józef	Referent	Gleiwitzstr.10	"
9.	Grześkowiak Stanisław	Referentka	Gleiwitzstr.10	"
10.	Głowacki Franciszek	Referent	Starlet	"
11.	Szefrak Stanisław	Recepcyj.	Gleiwitzstr.10	"
12.	Flekowski Stefan	Recepcyj.	Gleiwitzstr.10	"
13.	Grześkowiak Sylwester	Kancelista	Gleiwitzstr.10	"
14.	Gajdziński Maksymilian	Kancelista	Gleiwitzstr.10	"
15.	Karłowicz Marja	Kancelista	Kasernenstr.34	"
16.	Grześkowiak Jan	Kancelista	Kasernenstr.34	"
17.	Poliwoła Antoni	Recepcyj.	Huta Kopalnia (Konsul) w Bytomiu	niem.
18.	Liśniewska Jadwiga	Stenotypistka	Gruppenstr.9	"
19.	Hajdukiewicz Karolina	Recepcyj.	Gruppenstr.9	"
20.	Karłowicz Marja	Recepcyj.	Gruppenstr.9	"
21.	Grześkowiak Jan	Recepcyj.	Gruppenstr.9	"
22.	Grześkowiak Jan	Recepcyj.	Gruppenstr.9	"

Lista urzędników Konsulatu Generalnego Rzeczypospolitej Polskiej w Bytomiu z 1928 roku [Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/1/60]

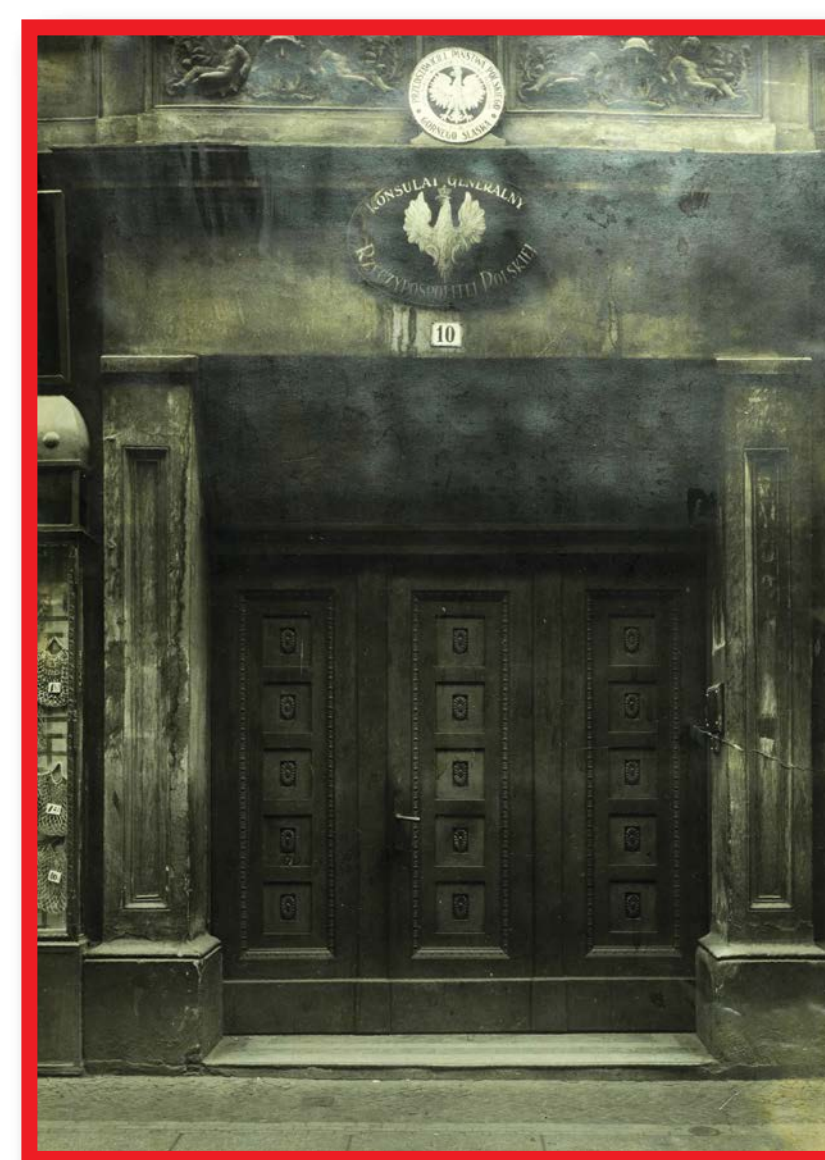

Wycinek z niemieckiej gazety „Ostdeutsche Morgenpost” z dnia 2 lutego 1929 roku dotyczący spekulacji na temat przeniesienia Konsulatu Generalnego RP z Bytomia do Opolu [Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/1/60]

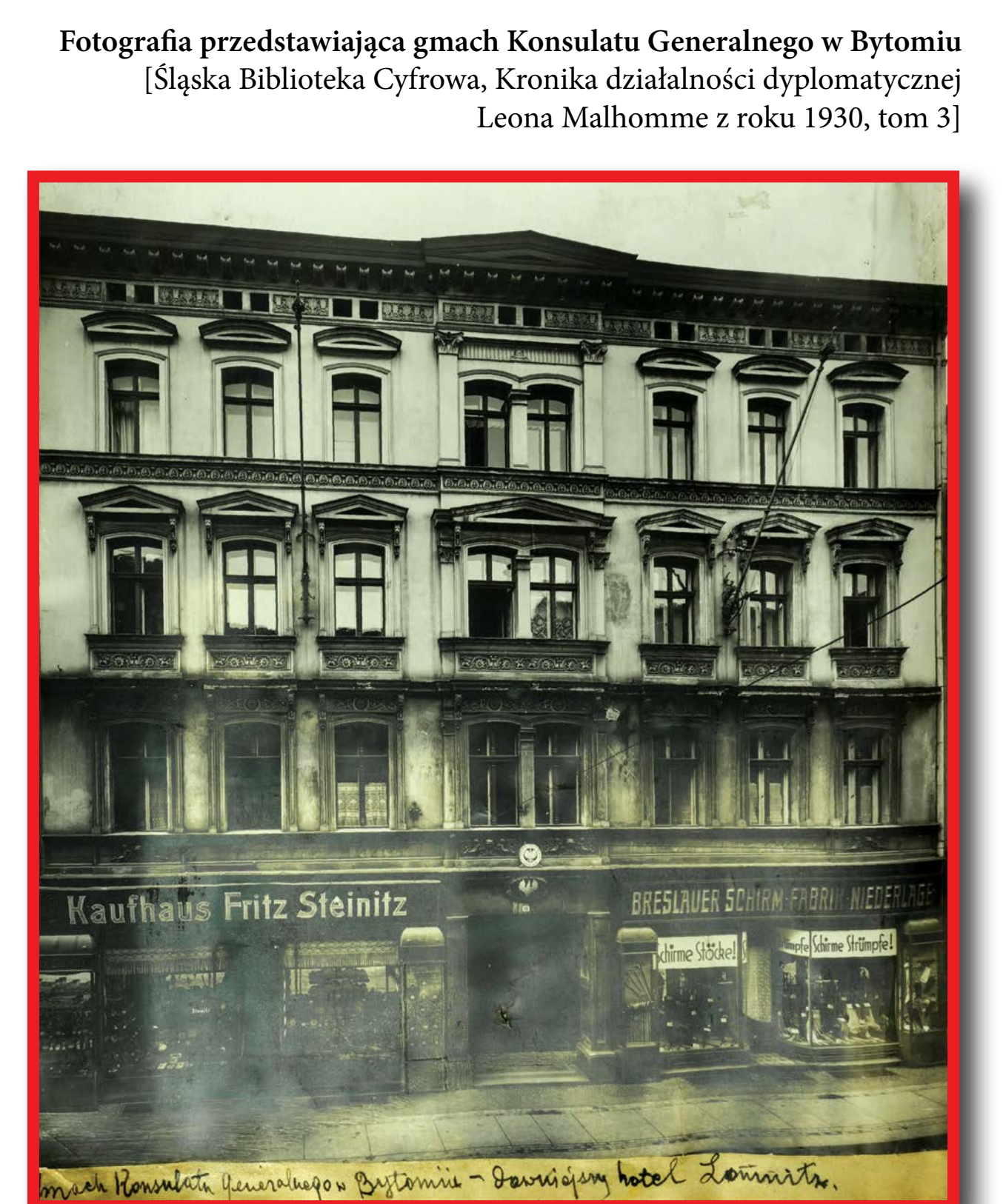
**Lista urzędników
Konsulatu Generalnego R.P. w Bytomiu**

№	Imię i nazwisko	Funkcja	Adres prywatny	Obywatelstwo
1.	Malhomme Leon	Konsul Generalny	Gerichtstrasse 4	polak
2.	Włodarczyk Aleksy	Wicekonsul	Gleiwitzstr. 10	"
3.	Figwer Kazimierz	Sekret.kons.	Gleiwitzstr. 10	"
4.	Wyszyński Zygmunt	Atteché Konsul.	Gleiwitzstr. 10	"
5.	Flekowski Stefan	Asesor	Gleiwitzstr. 10	"
6.	Grześkowiak Sylwester	Stary Kancel.	Gleiwitzstr. 10	"
7.	Dr. Szefrak Kazimierz	Referent Prawy	Gleiwitzstr. 10	"
8.	Włodarczyk, Stanisław	Referent Prawy	Gleiwitzstr. 10	"
9.	Kryszonowska Irena	Referentka Prawy	Gleiwitzstr. 10	"
10.	Poliwoła Józef	Refer. Kart. Cyrk.	Gleiwitzstr. 10	"
11.	Grześkowiak Jan	Referentka Biał.	Gleiwitzstr. 10	"
12.	Głowacki Franciszek	Referent biura paszport.	Szarlej Woj. Śląsk. Karol. Wini 18	"
13.	Szefrak Stanisław	Kasjer	Gleiwitzstr. 10	"
14.	Karłowicz Marja	Kancelista	Kasernenstr. 34	"
15.	Grześkowiak Jan	Recepcyj.	Kasernenstr. 34	"
16.	Poliwoła Antoni	Recepcyj.	Huta Kopalnia (Konsul) w Bytomiu	"
17.	Poliwoła Antoni	Recepcyj.	Gleiwitzstr. 10	"
18.	Bebek Józef	Recepcyj.	Gleiwitzstr. 10	"
19.	Poliwoła Antoni	Recepcyj.	Gleiwitzstr. 10	"
20.	Kałuża Teodor	Asesor	Gleiwitzstr. 10	"
21.	Liśniewska Jadwiga	stenotypistka	Gruppenstr. 9	niem.

Lista urzędników Konsulatu Generalnego Rzeczypospolitej Polskiej w Bytomiu z 1929 roku [Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/1/60]

Fotografia przedstawiająca wejście do gmachu Konsulatu Generalnego w Bytomiu [Śląska Biblioteka Cyfrowa, Kronika działalności dyplomatycznej Leona Malhomme z roku 1930, tom 3]

Fotografia przedstawiająca gmach Konsulatu Generalnego w Bytomiu [Śląska Biblioteka Cyfrowa, Kronika działalności dyplomatycznej Leona Malhomme z roku 1930, tom 3]

KONSULAT GENERALNY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ W OPOLU (1933-1939)

Wojciech Poliwoła wspomina, że pogłoski o przeniesieniu siedziby Konsulatu Generalnego z Bytomia do Opola pojawiły się już w momencie objęcia stanowiska Konsula Generalnego przez Leona Malhomme w 1929 roku. Oficjalna zmiana placówki nastąpiła w lipcu 1931 roku. Jako przyczynę podawano chęć utworzenia pierwszego Polskiego Gimnazjum w Bytomiu. Bursa wspomnianego Gimnazjum miała mieścić się w dotychczasowych biurach konsularnych.

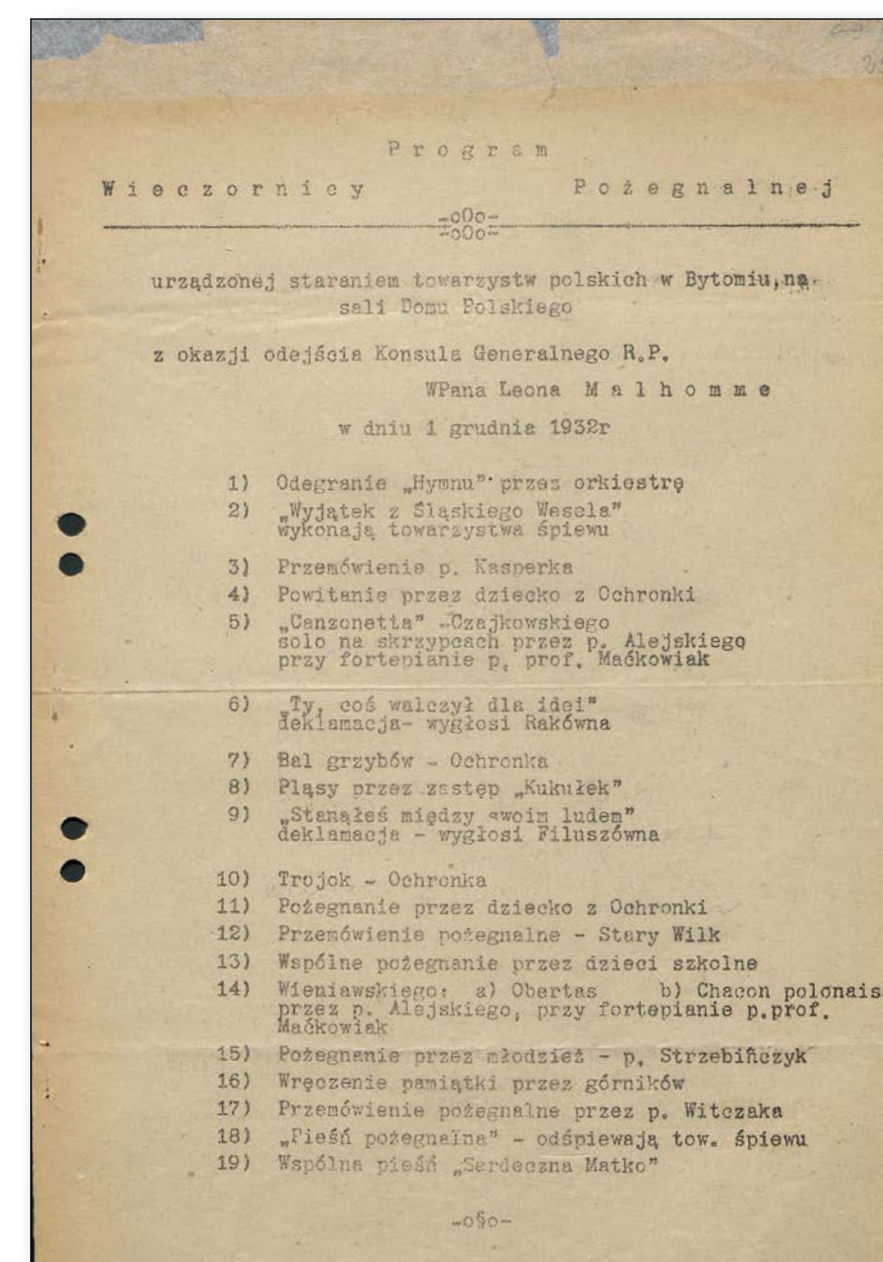
Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Opolu mieścił się na Pasiece przy ul. Dębowej 1. W budynku tym, poza biurami znajdującymi się na piętrze, mieściły się także mieszkania dla wszystkich pracowników Konsulatu. Pierwszym Konsulem Generalnym w opolskiej placówce został Leon Malhomme, który pełnił tę funkcję do 1933 roku.

Struktura, niemalże tożsama z funkcjonującą w placówce w Bytomiu, za sprawą Konsula Generalnego Leona Malhomma została wzbogacona o polską jednostkę „bojową” – klub jazdy konnej. Natomiast pracownicy opolskiego konsulatu czynnie brali udział w prawie wszystkich polskich organizacjach mniejszościowych.

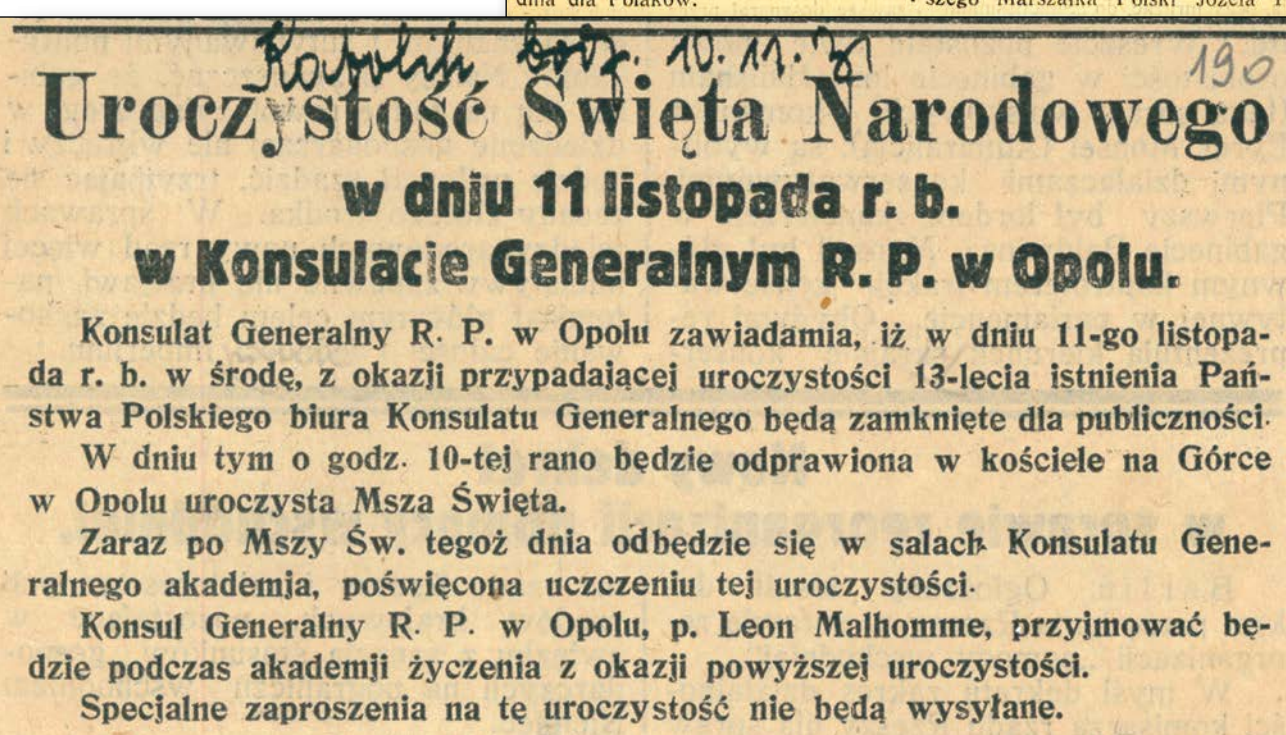
Relacja z obchodów Święta 11 listopada, która ukazała się w *Katoliku Codziennym* [Archiwum Akt Nowych, sygn. 2/482/197]

Program uroczystości związanych z pożegnaniem Konsula Generalnego RP Leona Malhomme [Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/1/61]

Nr. list.	Imię i nazwisko	Charakter służbowy	Adres	Obywatelstwo
1.	Leon Malhomme	Konsul generalny	Nichstr. 1	polak
2.	Ergumet Wyszyński	Wicekonsul	"	"
3.	Dr. Aleksander Figura	Attache	"	"
4.	Karol Bielecki	"	"	"
5.	Stefania Krasowska	Asesor	"	"
6.	Sylwester Grzeźkowiak	Konsulink kancelarji	"	"
7.	Stanisław Skórski	Katolicki	"	"
8.	Franciszek Głowacki	Ref. do spraw rent i wójc.	"	"
9.	Józef Poliwoła	Ref. do spraw kart. i opł. emigr.	"	"
10.	Wojciech Poliwoła	Ref. urz.	"	"
11.	Józef Bobek	Ref. biera pamp.	Nikolastr. 48	"
12.	Jan Orzulik	Urząd. kancel.	"	"
13.	Tadeusz Krasowski	"	Nichstr. 1	"
14.	Antoni Pudełek	"	"	niemiecki
15.	Franciszek Głowacki	"	"	polak
16.	Franciszek Polaczek	"	"	"
17.	Maria Krasowska	"	Nichstr. 1	"
18.	Konstancja Hrubiejowa	"	"	niemiecki
19.	Janina Moczarska	Stenotypistka	"	"
20.	Maria Krasowska	"	"	"
21.	Helena Krasowska	"	"	"
22.	Paulina Machosińska	Pomoc. biurow.	"	"
23.	Józef Kuchal	"	Niurawa	"
24.	Kazimierz Chruściel	Asesor	"	polak
25.	Andrzej Demarczyk	Portier	"	"
26.	Jan Pollok	Wojc.	"	niemiecki
27.	Stefan Janda	Stróż	Balko pow. Opola	"

Lista personelu Konsulatu Generalnego Rzeczypospolitej Polskiej w Opolu [Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/1/61]

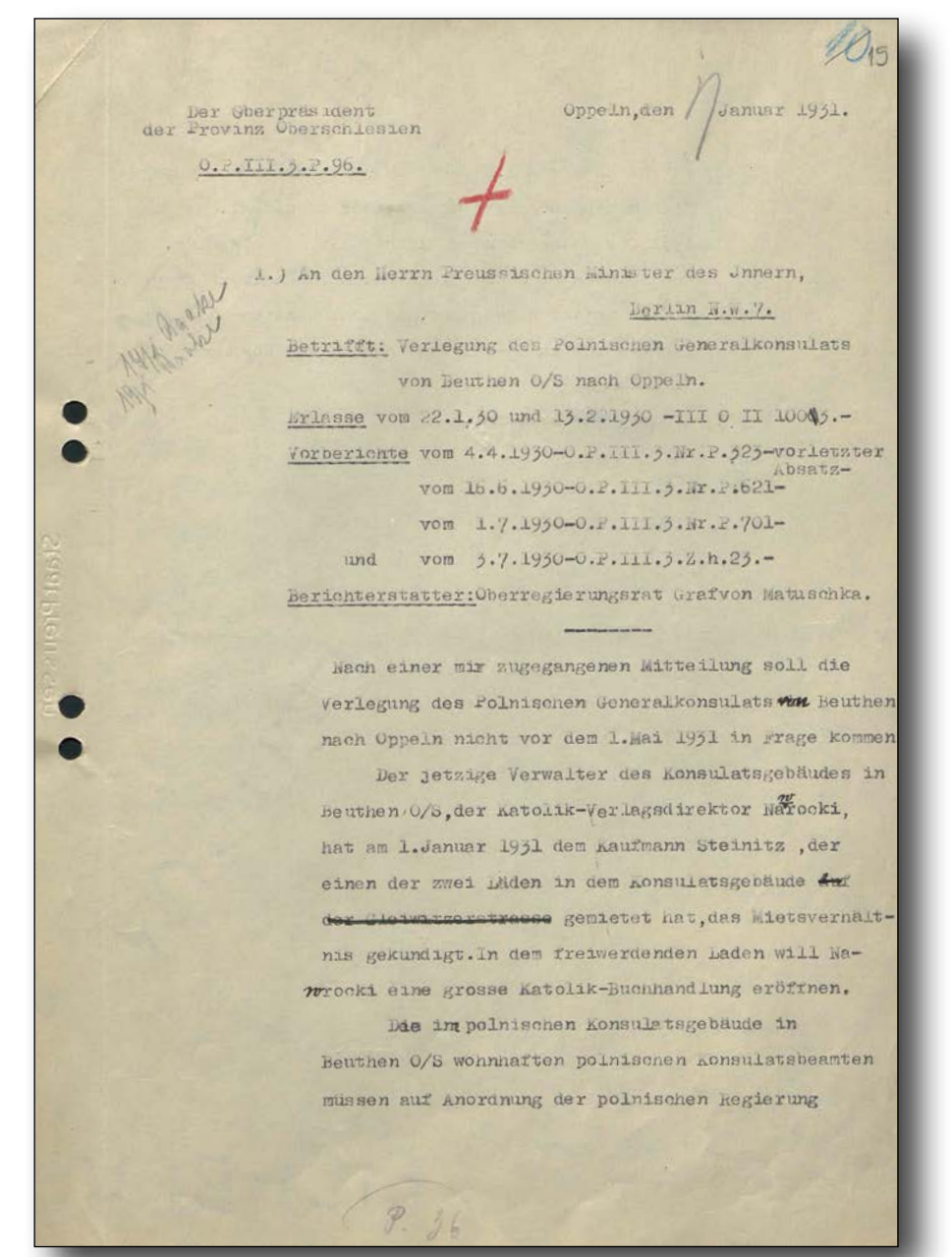
Ogłoszenie dotyczące Święta 11 listopada, które ukazało się w *Katoliku Codziennym* 10 listopada 1931 roku. [Archiwum Akt Nowych, sygn. 2/482/197]

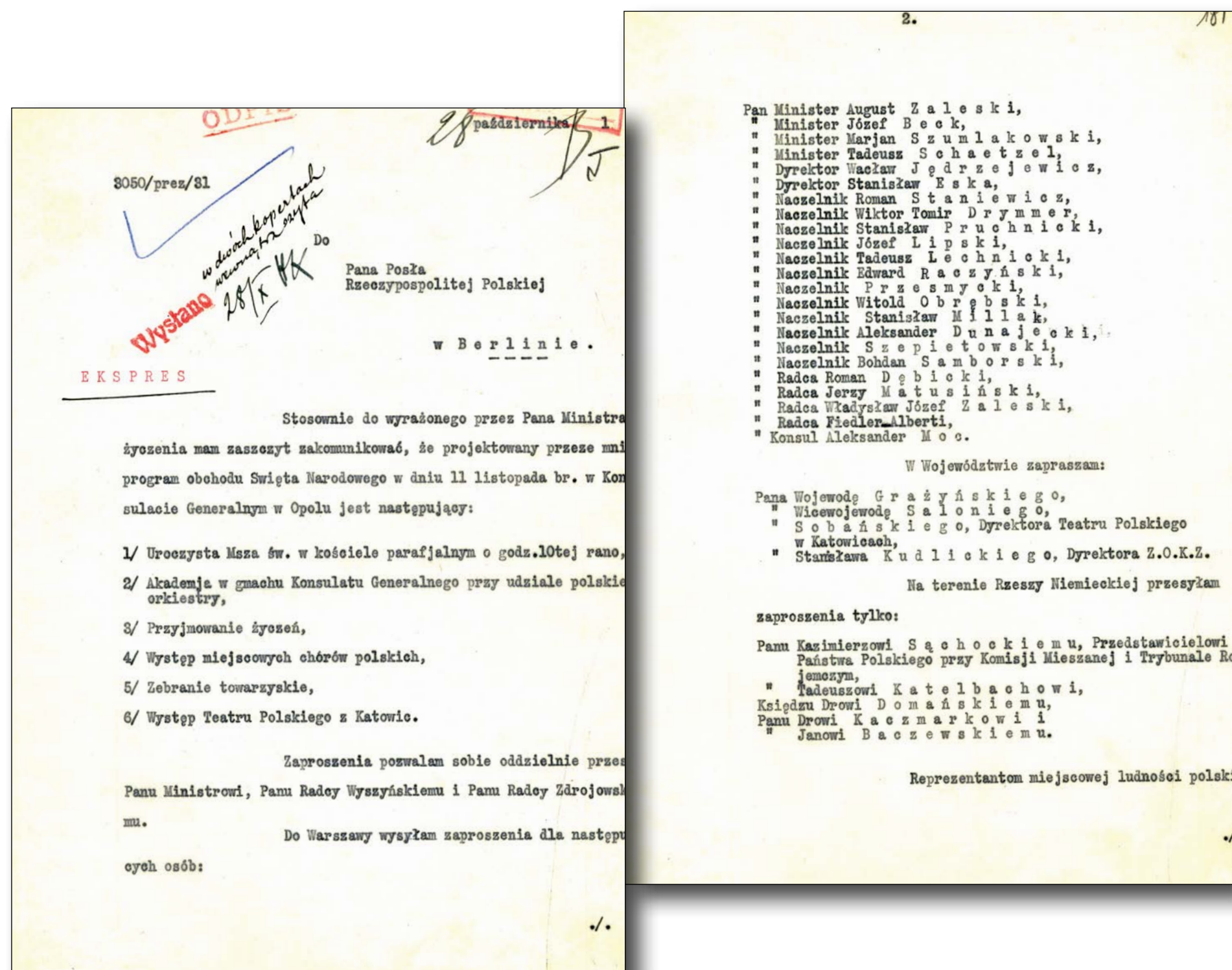
Naczelniczka kancelarii głównej Maria Kurczówna oraz referentka prasowa Janina Moczarska [Archiwum Akt Nowych, sygn. 2/482/238]

Widok gmachu Konsulatu Generalnego RP w Opolu [Archiwum Akt Nowych, sygn. 2/482/238]

Pismo w sprawie przeniesienia Konsulatu Generalnego Rzeczypospolitej Polskiej z Bytomia do Opola [Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/1/61]

Program uroczystości związanych z obchodem Święta Niepodległości wraz z listą osób zaproszonych

Fotografia przedstawiająca pracowników Konsulatu Generalnego Rzeczypospolitej Polskiej w Opolu. (1. Konsul Generalny Leon Malhomme, 2. Wicekonsul Aleksander Moc, 3. Kazimierz Figura, 4. Sylwester Grzeźkowiak, 5. Zygmuć Wyszyński, 6. Andrzej Demarczyk, 7. Józef Poliwoła, 8. Tadeusz Chruściel, 9. Józef Freier, 10. Wojciech Poliwoła, 11. Stefania Krasowska, 12. Stanisław Skórski, 13. Maria Kurczówna, 13a. Józef Bobrek, 14. Jan Pollok, 15. Franciszek Polaczek, 16. Franciszek Olszowski, 17. Jan Orzulik, 18. Franciszek Głowacki) [Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/1/61]

KONSULAT GENERALNY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ W OPOLU (1933-1939)

W 1933 roku, po odwołaniu Leona Malhomme'a do Ambasady Polskiej w Paryżu, kierownictwo opolskiej placówki objął Bohdan Samborski. Konsul Samborski kontynuował politykę swojego poprzednika. Podobnie jak Malhomme, inicjował uroczyste obchody we wszystkie święta państwowe, uczestniczył w imprezach organizowanych przez miejscową ludność polską.

W 1935 roku staż dyplomatyczny w Konsulacie RP w Opolu odbył Jan Karski (prawdziwe nazwisko Kozielewski), późniejszy emisariusz Podziemnego Państwa Polskiego.

Z dniem 30 listopada 1937 roku konsul Samborski został odwołany do Warszawy. Na jego miejsce Ministerstwo Spraw Zagranicznych nie wyznaczyło następcy. Kierownictwo Konsulatu objął dotychczasowy zastępca Samborskiego – konsul Jan Małczyński.

Czas ten, niezwykłe trudny dla działalności dyplomatycznej, Wojciech Poliwoła wspomina następująco: „Od pewnego czasu praca w Konsulacie stawała się coraz bardziej nieprzyjemna, a urzędowanie nerwowe i niespokojne. Napięte konflikty społeczno-polityczne, z niczym i nikim się nie liczące poczynania panującego reżimu narodowosocjalistycznego i usankcjonowane bezprawie stwarzały, delikatnie mówiąc, coraz bardziej niesprzyjający klimat dla naszej pracy i życia prywatnego. Nieludzkie postępowanie faszystów wobec komunistów i Żydów szły w parze z dyskryminacją „niemieckich” Polaków, a także obywateli polskich, co pociągało za sobą coraz liczniejsze interwencje Konsulatu u prezydenta prowincji w Opolu. Załatwiano je jednak prawie zawsze negatywnie”.

W kolejnych miesiącach doszło do eskalacji represji wobec obywateli polskich. Podczas nabożeństwa w kaplicy św. Sebastiana w dniu 2 lipca 1939 roku miała miejsce napaść na Polaków i pracowników Konsulatu. Natomiast 5 lipca 1939 roku kardynał Bertram zdecydował o zawieszeniu polskich nabożeństw na Śląsku Opolskim.

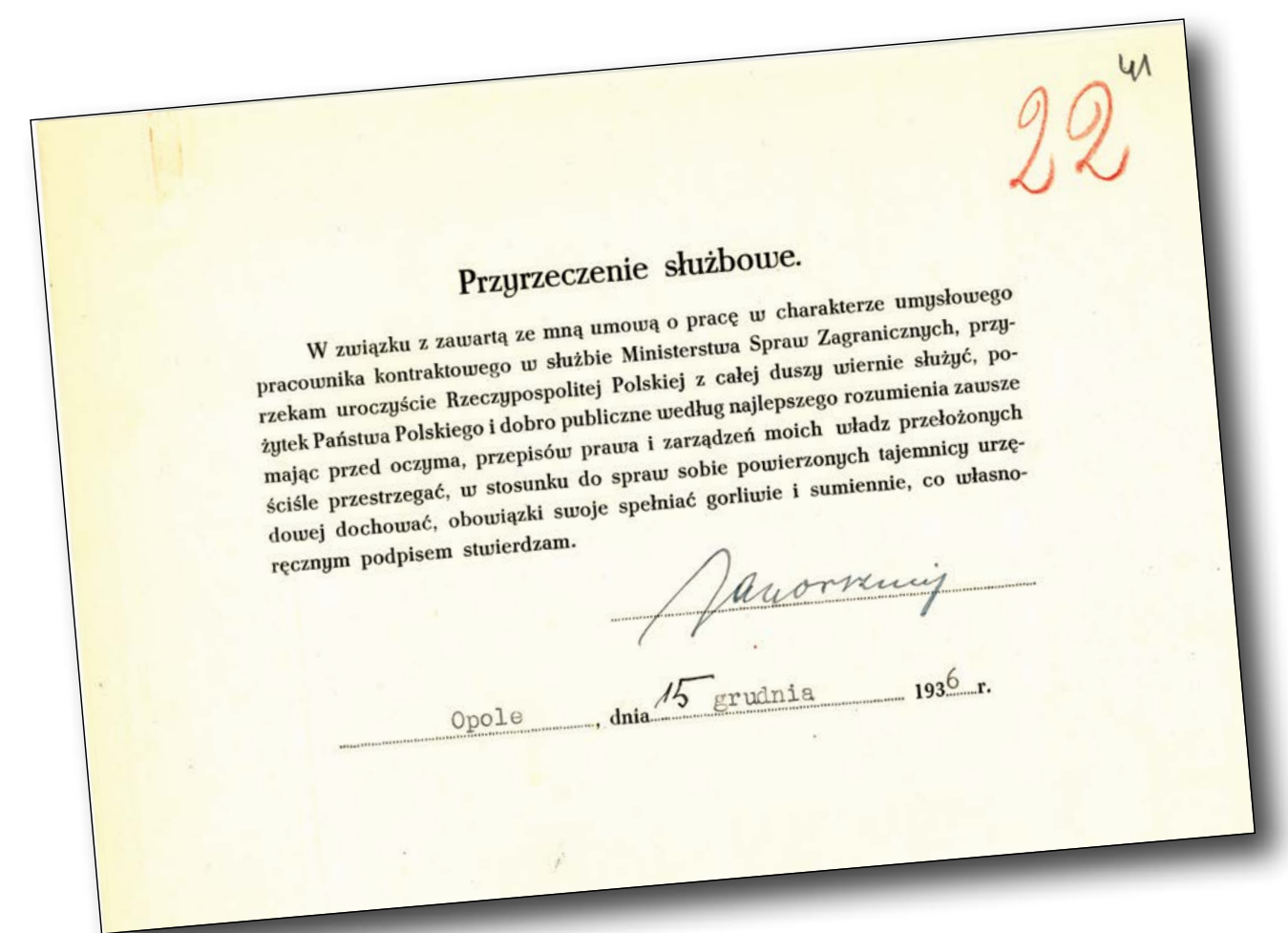
Wydarzenia te nie pozostawały bez wpływu na pracę Konsulatu. Poliwoła wspomina: „Praca w Konsulacie zamarła. Wieczory spędzaliśmy z reguły przy głośnikach radiowych, które sygnalizowały wrzenie polityczne i coraz większe napięcie (...). Nawet konsul Małczyński urzędował już tylko w Katowicach, gdzie mu codziennie dowożono do podpisu ważną i poufną korespondencję. Akta tajne i poufne Konsulatu, zgodnie z otrzymaną w Warszawie instrukcją także wywieziono do Warszawy (...). Nie mieliśmy co robić. Słuchaliśmy radia i graliśmy w brydża. Mieliśmy najwięcej polecenie z Warszawy, by zważać przy ostatnich wiadomościach radiowych na ewentualne hasło: Rozkaz Ministerstwa Spraw Zagranicznych nr... wykonać. Oznaczało to, że wszyscy znajdujący się jeszcze w Niemczech pracownicy konsularni powinni natychmiast wracać do kraju najkrótszą drogą. Najajutrz doczekaliśmy się takiego właśnie rozkazu. Wicekonsul Grześkowiak wydał polecenie, by w pierwszym rzędzie wyruszyli ojcowie rodzin. Było nas pięciu – koledzy Jan Orszulik, Teodor Kałuża, Franciszek Olszowski, Jan Polok i ja. Pojechaliśmy samochodem służbowym do Katowic. Pozostali jeszcze na miejscu: wicekonsul Jan Grześkowiak, koledzy Meissner, Łoza, Franciszek Poloczek i kierowca Kaźmierczuk, nie posiadający rodzin; mieli wyjechać do kraju w drugiej turze (...). Samochód przeto wrócił do Opolu z 29 na 30 VIII 1939 r. I cóż się okazało? Pozostałe w Opolu 5 osób wraz z samochodem już nie dotarły do kraju. Opolskie gestapo zarządziło najpierw areszt domowy dla tej piątki, zaś w dniu 1 września z chwilą wybuchu wojny, wszystkich internowano i przewieziono do punktu zbornego – budynku Ambasady Polskiej w Berlinie (...).”

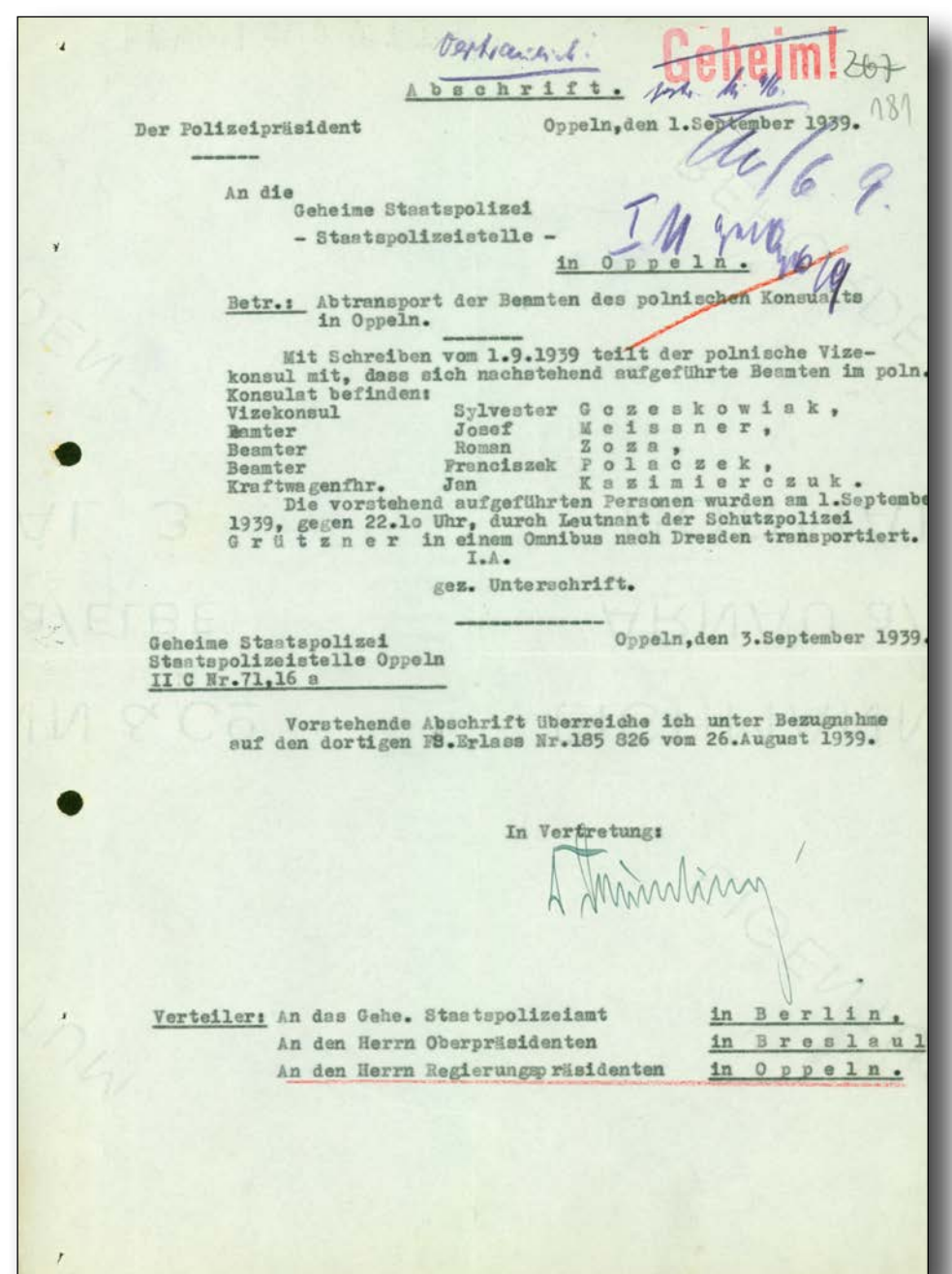
Widok na ogród Konsulatu założony w 1933 roku [Archiwum Akt Nowych, sygn. 2/482/238]

Referent handlowy Czesław Dębowski oraz referent emigracyjny Józef Poliwoła [Archiwum Akt Nowych, sygn. 2/482/238]

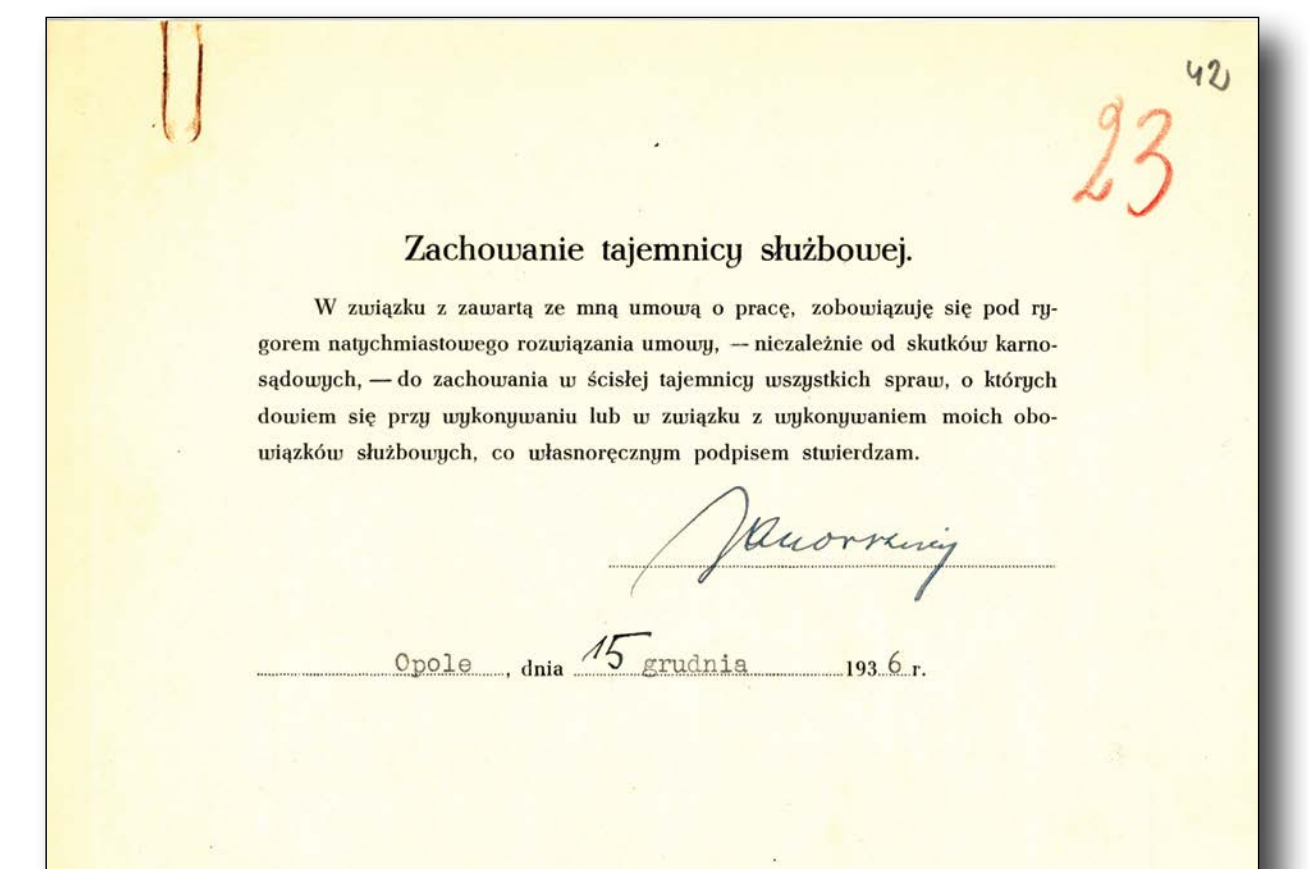
Przyrzeczenie służbowe pracownika Konsulatu [Archiwum Akt Nowych, sygn. 2/482/226]

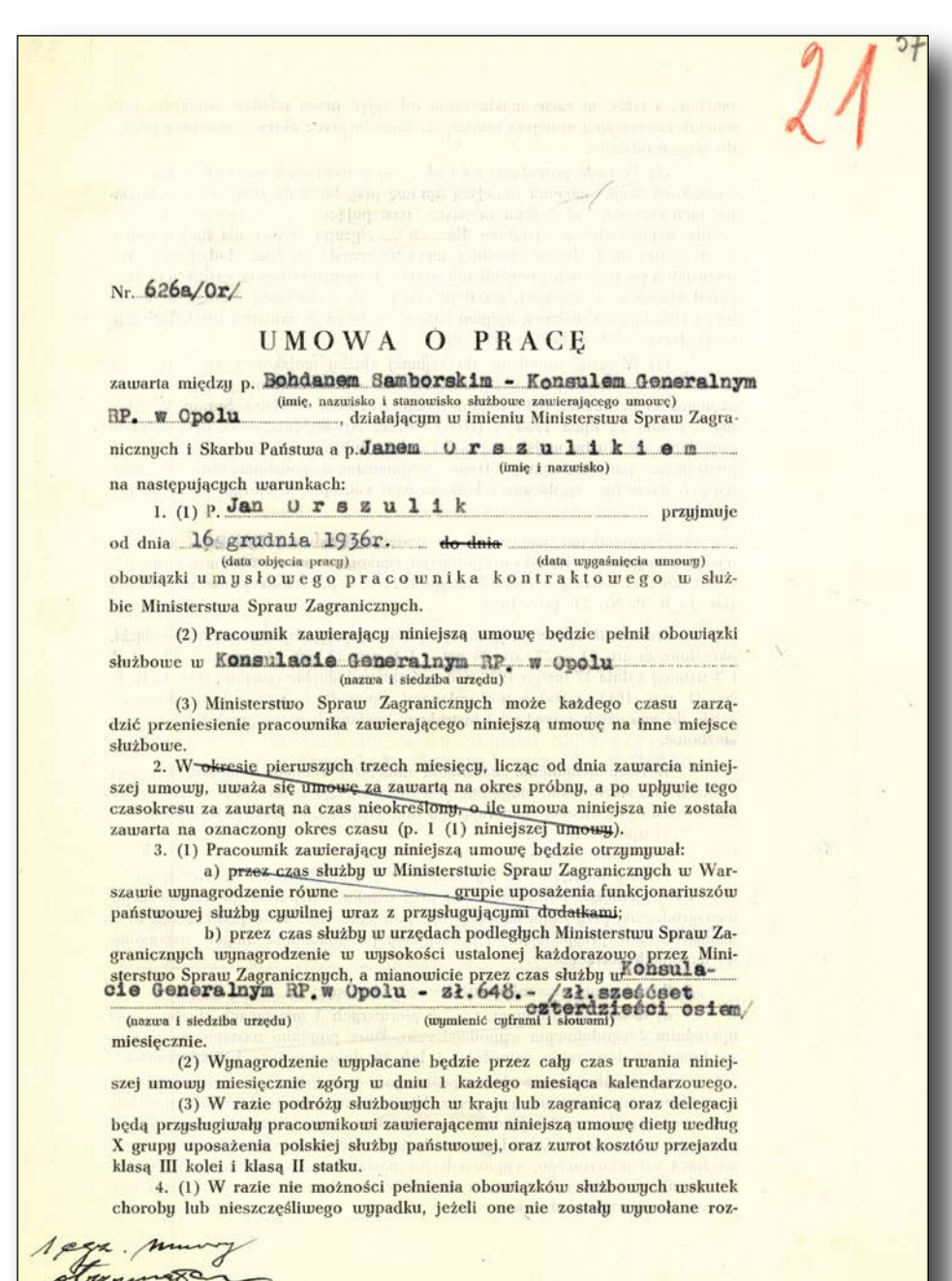
Lista pracowników Konsulatu Generalnego w Opolu, którzy 1 września 1939 roku zostali aresztowani i przetransportowani do Dreżna [Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/1191/2108]

№. lista.	Imię i nazwisko	Charakter służbowy.	Adres	Obywatelstwo
1.	Samborski Bohdan	Konsul Generalny	Nichtstrasse 1	polakie
2.	Piglarowski Aleksander	Wicekonsul	Nichtstrasse 1	polakie
3.	Bochalski Jan	Attache kons.	Nichtstrasse 1	polakie
4.	Orzechowski Sylwester	Konsulink kons.	Nichtstrasse 1	polakie
5.	Skrzani Stanisław	Katagogy	Nichtstrasse 1	polakie
6.	Głowacki Franciszek	Referent	Nichtstrasse 1	polakie
7.	Deborak Antoni	Referent	Nichtstrasse 1	polakie
8.	Folwada Józef	Referent	Nichtstrasse 1	polakie
9.	Poliwoła Wojciech	Referent	Nichtstrasse 1	polakie
10.	Bobek Józef	Referent	Nichtstrasse 1	polakie
11.	Orszulik Jan	Referent	Nichtstrasse 1	polakie
12.	Hilbert Witold	Referent	Nichtstrasse 1	polakie
13.	Rabuszka Teodor	Referent	Nichtstrasse 1	polakie
14.	Poliwoła Wojciech	Attache kons.	Indygnitstrasse 5a	niemieck.
15.	Głowacki Franciszek	Attache kons.	Nichtstrasse 1	polakie
16.	Poloczek Franciszek	Attache kons.	Nichtstrasse 1	polakie
17.	Wojcik Janina	Referentka	Nichtstrasse 1	polakie
18.	Wojcik Janina	Referentka	Nichtstrasse 1	polakie
19.	Hilbert Witold	Referent	Nichtstrasse 1	nieroln.
20.	Korolowa Maria	Kasjuszka	Nichtstrasse 1	nieroln.
21.	Wojcik Janina	Kasjuszka	Nichtstrasse 1	nieroln.
22.	Chwałek Stanisław	Szofer	Nichtstrasse 1	polakie
23.	Demczyk Andrzej	Portier	Nichtstrasse 1	polakie
24.	Folwada Józef	Wojny	Nichtstrasse 1	nieroln.
25.	Prater Józef	Wojny	Nichtstrasse 1	nieroln.
26.	Radziszka Piotr	Star'a nocny	Nichtstrasse 1	nieroln.

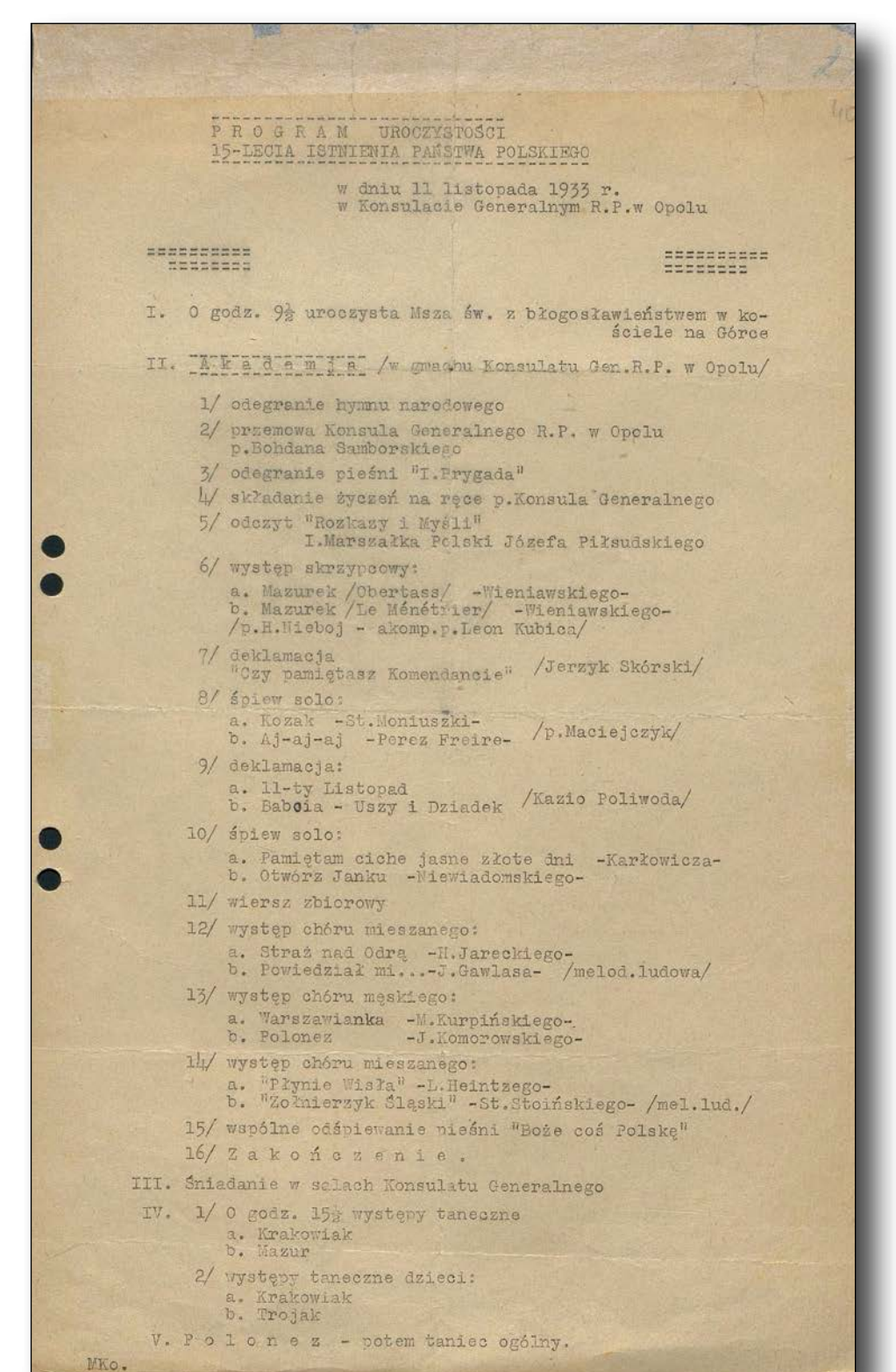
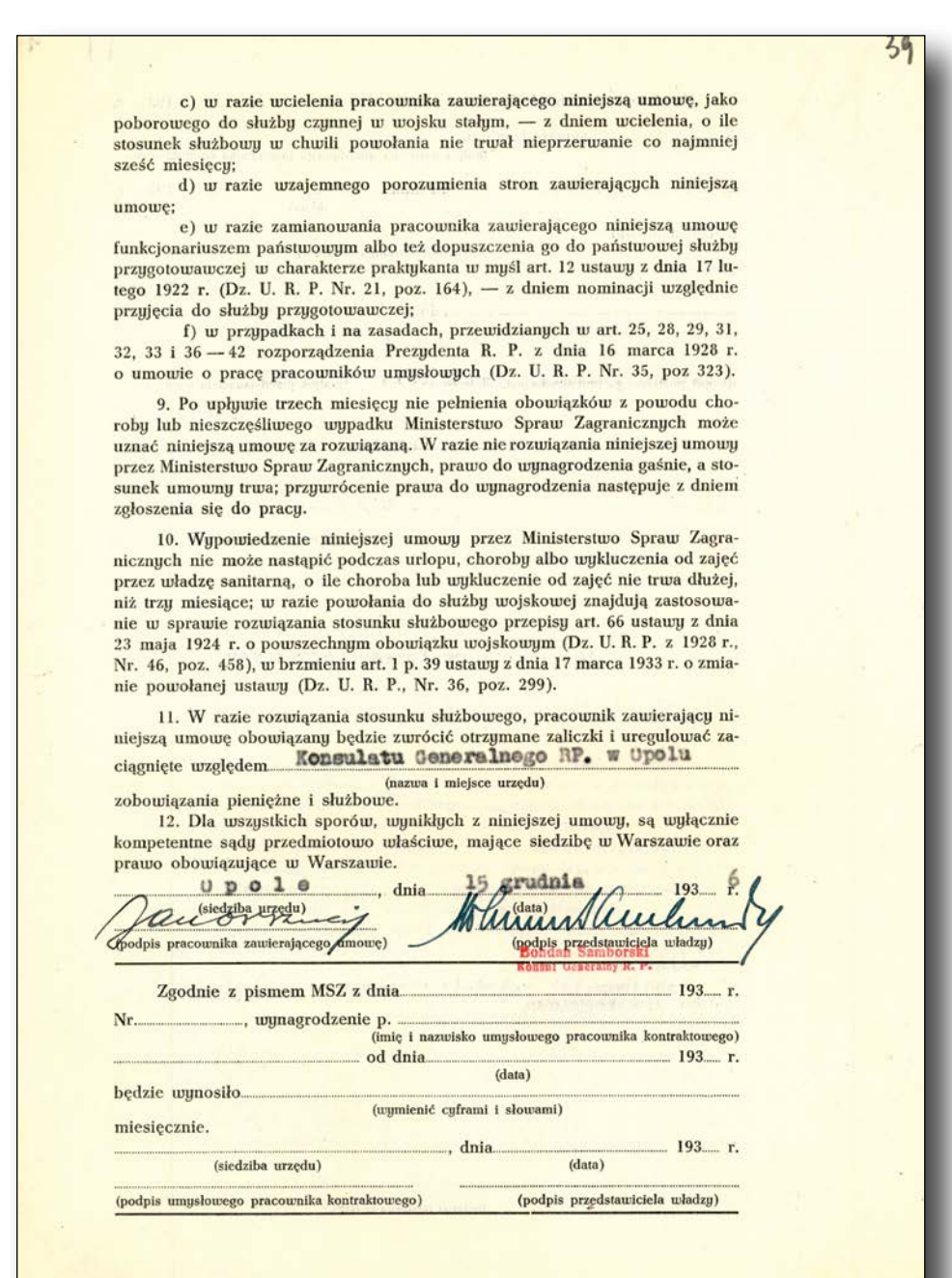
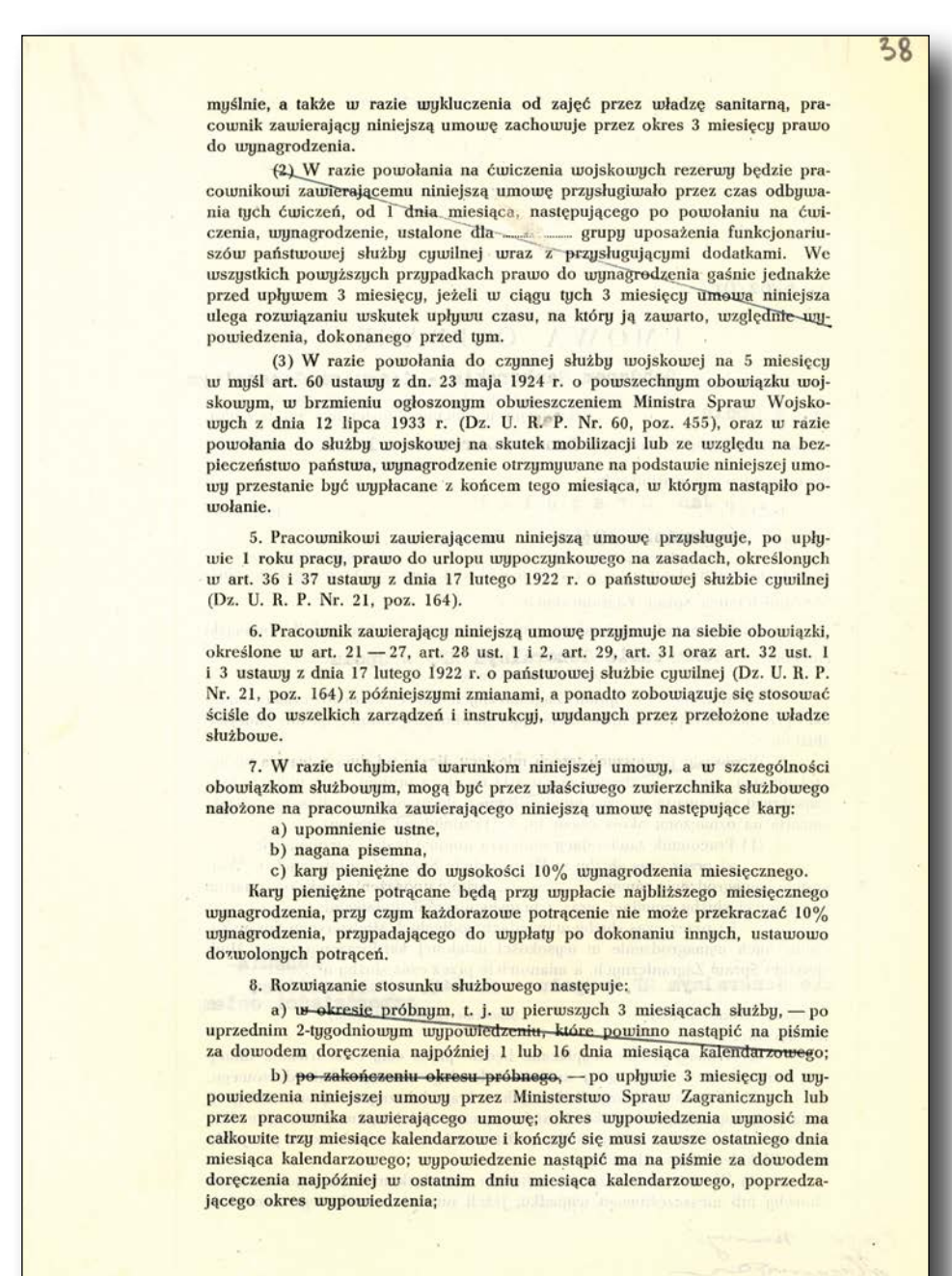
Lista personelu Konsulatu Generalnego Rzeczypospolitej Polskiej w Opolu [Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/161]

Zobowiązanie do zachowania tajemnicy służbowej [Archiwum Akt Nowych, sygn. 2/482/226]

Umowa o pracę w Konsulacie Generalnym Rzeczypospolitej Polskiej w Opolu [Archiwum Akt Nowych, sygn. 2/482/226]

SYLWETKI KONSULÓW

Daniel Kęszycki urodził się 1 lipca 1884 roku w Londynie. Był synem Stefana Kęszyckiego ziemianina z Błociszewa, który po powstaniu styczniowym wyemigrował i jako lekarz pracował na irlandzkim statku. Jego matką była Margaret Murphy, z pochodzenia Irlandka. Daniel Kęszycki ukończył Królewską Akademię Marynarki Handlowej w Londynie. Z czasem awansując na stopień kapitana pływał po morzach i ocenach całego świata. Po śmierci ojca przyjechał do Polski i osiadł w pałacu w Błociszewie. Brał czynny udział w powstaniu wielkopolskim pełniąc funkcje komendanta śremskiej Straży Ludowej, a następnie dowódcy batalionu na froncie zachodnim i południowym. Działal też w Naczelnej Radzie Ludowej w Poznaniu oraz w Komisji Międzysojuszniczej jako szef biura łączności i tłumacz. W 1919 roku pracował w Centralnym Biurze Informacyjnym w Katowicach. Od kwietnia 1920 roku do 31 marca 1922 roku pełnił funkcję konsula generalnego Rzeczypospolitej Polskiej w Opolu. W tym czasie jako reprezentant Polski wobec Komisji Międzysojuszniczej i przedstawiciel przy Komisji Plebiscytowej działał na rzecz włączenia Górnego Śląska do Polski. Przekazując poufną informację o niekorzystnych planach podziału Górnego Śląska Wojciechowi Korfantomu przyczynił się do wybuchu III powstania śląskiego. W 1923 roku Daniel Kęszycki powrócił do Błociszewa, gdzie utworzył oddział „Krakusów” zajmujący się propagowaniem kultury fizycznej i ćwiczeń wojskowych. Zbudował strzelnicę i hipodrom. Organizował przedstawienia teatralne. Daniel Kęszycki z małżeństwa z Julią z domu Ponikiewską miał ośmioro dzieci. Zmarł na zapalenie płuc w 1936 roku w szpitalu w Poznaniu. Pozostawił po sobie wspomnienia z lat 1918-1922, napisane w języku francuskim.

Dr Aleksander Szczepański urodził się 18 października 1882 roku w Saratowie. Był synem Józefa Szczepańskiego i Adeli z domu Dziubińskiej. Studiował na uniwersytetach w Warszawie, Dorpacie, Berlinie i Monachium. W 1908 roku uzyskał doktorat z ekonomii. W latach 20. XX wieku pełnił funkcję naczelnika Wydziału Ekonomicznego Ministerstwa Spraw Zagranicznych, a następnie konsula generalnego w Zagrzebiu. Kierownictwo placówki bytomskiej objął dnia 15 lipca 1922 roku. Jednocześnie pełnił funkcję przedstawiciela państwa polskiego przy Górnośląskiej Komisji Mieszanej w Katowicach oraz Górnośląskiego Trybunału Rozjemczego w Bytomiu. W Konsulacie zarządzał Wydziałem Dyplomatyczno-Konsularnym. W 1929 roku przeniesiony został do konsulatu w Chicago. Po powrocie pełnił funkcję dyrektora Syndykatu Blachy Cynkowej w Katowicach. Zmarł 21 stycznia 1937 roku. Został pochowany na cmentarzu Powązkowskim w Warszawie. Miał jednego syna.

Bohdan Ostoja-Samborski urodził się w 1894 roku. Ukończył studia prawnicze w Wiedniu. Służył w oddziałach saperkich w armii carskiej. Był członkiem Polskiej Organizacji Wojskowej. Pełnił funkcję wicekonsula i konsula Rzeczypospolitej Polskiej w Paryżu oraz Strasburgu. Od 1933 roku został konsulem generalnym w Opolu. Pełnił swą funkcję m.in. poprzez urządzenie obchodów, akademii z okazji świąt państwowych, organizację przyjęć reprezentacyjnych, uczestniczenie w spotkaniach organizowanych przez Polaków. Odwołany został dnia 30 listopada 1937 roku i skierowany na stanowisko naczelnika wydziału opieki prawnej departamentu konsularnego Ministerstwa Spraw Zagranicznych w Warszawie. W 1939 roku objął posadę konsula generalnego w Paryżu. W czasie II wojny światowej był dowódcą polskiego ruchu oporu na południu Francji. Tam też pozostał po wojnie aż do śmierci 7 grudnia 1974 roku. Pochowany jest w Beaujolais a Lencie. Za swoją działalność odznaczony został orderem Virtuti Militari, Orderem Odrodzenia Polski oraz Złotym Krzyżem Zasługi.

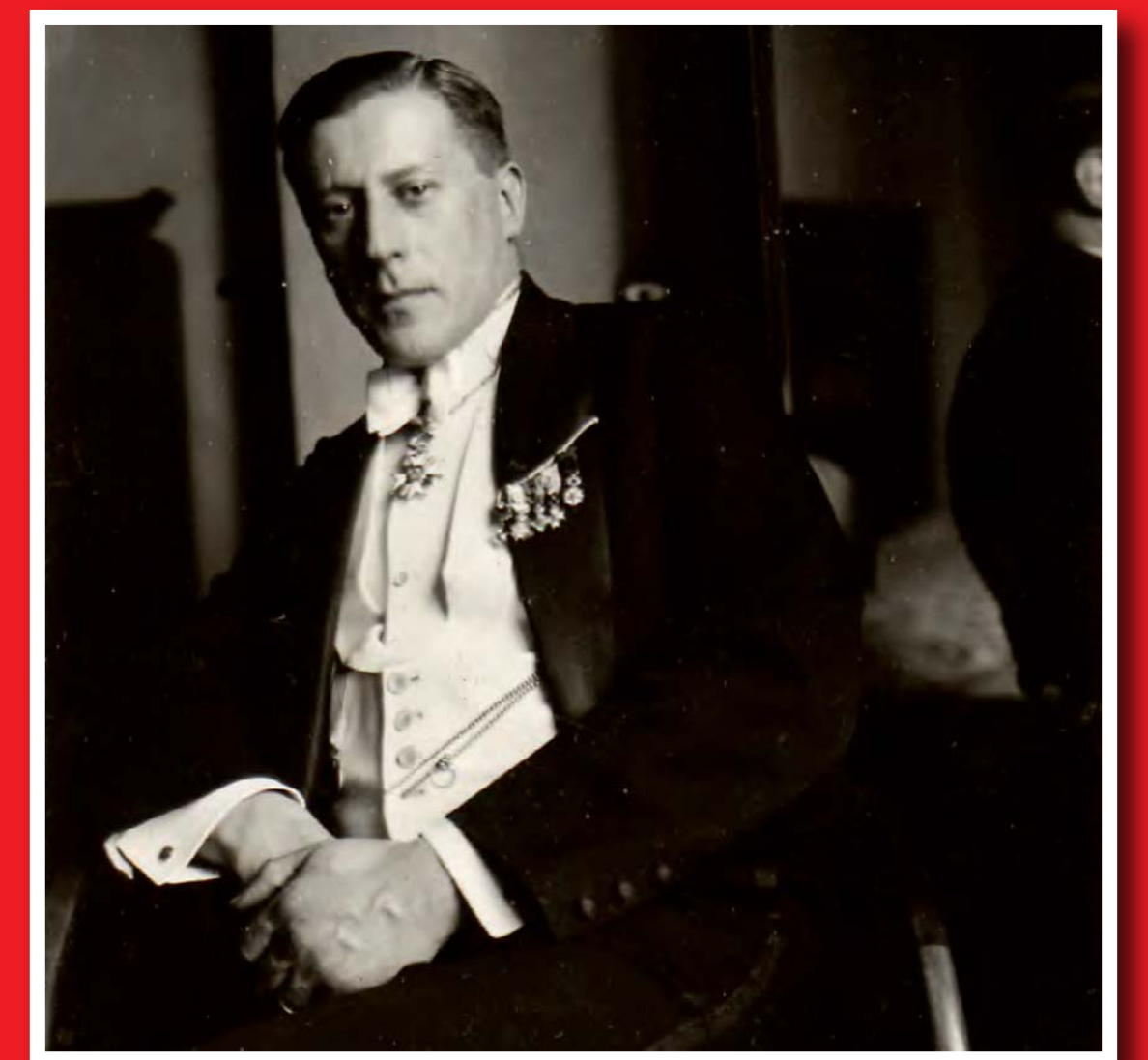
Jan Małczyński, pseudonim Jan Gozdawa, urodził się w 1903 roku. Polski urzędnik konsularny, poeta. W 1928 roku wstąpił do polskiej służby zagranicznej. Pełnił funkcje attaché konsularnego i wicekonsula Rzeczypospolitej Polskiej w Lille. Zajmował również stanowisko wicekonsula w Opolu w 1936 roku, a po odwołaniu konsula Samborskiego objął posadę kierownika Konsulatu Generalnego w Opolu, którym zarządzał do 1939 roku. Po tym czasie kierował Biurem Polskim w Marsylii. W latach 1946-1947 wydawał we Francji „Gazetę Ludową”. Zmarł w 1980 roku w Paryżu. Odznaczony został Złotym Krzyżem Zasługi.

LEON MALHOMME DE LA ROCHE

Leon Malhomme de la Roche urodził się 4 stycznia 1881 roku w Petersburgu. Pochodził z arystokratycznej rodziny, która osiadła pod koniec XVIII wieku w Rzeczypospolitej. Był synem Mikołaja i Julii z domu Orłowskiej. Po ukończeniu gimnazjum w Petersburgu, studiował na uniwersytetach w Petersburgu i Dorpacie. W 1918 roku pracował jako naczelnik w departamencie konsularnym Ministerstwa Spraw Zagranicznych w wydziale administracyjno-paszportowym. Zanim objął polską placówkę konsularną w Bytomiu w 1929 roku, zajmował się sprawami dotyczącymi uchodźców z Rosji, a także zatargów granicznych z ZSRR. Następnie jako konsul generalny został przeniesiony do Opola, gdzie kontynuował swoją misję. Było nią propagowanie i wzmacnianie działalności polskich organizacji mniejszościowych poprzez ożywienie ich życia kulturalnego i społeczno-politycznego oraz udział samego konsula we wszystkich uroczystościach urządzanych przez te organizacje. Podejście konsula powodowało wzrost prestiżu tych organizacji, a jednocześnie działało na nie mobilizująco. Postawa ta jednak spotkała się z ostrą krytyką niemieckich władz administracyjnych i policyjnych, o czym świadczyły raporty nadprezydenta prowincji górnośląskiej i liczne notatki prasowe. Konsul Malhomme wykazywał się ogromną aktywnością organizując liczne przyjęcia, spotkania w Konsulacie, a także tworząc przy tej placówce klub jazdy konnej. Odegrał on ogromną rolę w propagowaniu polskości, przejażdżki konne umożliwiły bowiem kontakt z ludnością Opola i okolic. Jednocześnie powodowały niepokój wśród niemieckich nacjonalistów. W 1932 roku konsul Malhomme został odwołany ze stanowiska, a po zakończeniu pracy w Opolu pełnił funkcję radcy ambasady polskiej w Paryżu do spraw wychodźstwa. 1 lutego 1934 roku objął posadę konsula generalnego w Morawskiej Ostrawie, gdzie zorganizował opozycję polskiej mniejszości na Śląsku Cieszyńskim i Opawskim wobec państwa czechosłowackiego. Wydalony z placówki, sprawował do 1939 roku funkcję wicewojewody śląskiego. 23 września został aresztowany przez NKWD, wywieziony do ZSRR i w 1940 roku zamordowany.

Leon Malhomme był mężem Amalii z domu Kunickiej, która zmarła w styczniu 1932 roku. Ponownie ożenił się w 1933 roku z Heleną z domu Kurcz. Uroczystość zaślubin odbyła się w Opolu 25 lutego w kaplicy św. Aleksego. Ślubu udzielił ksiądz prałat Józef Kubis.

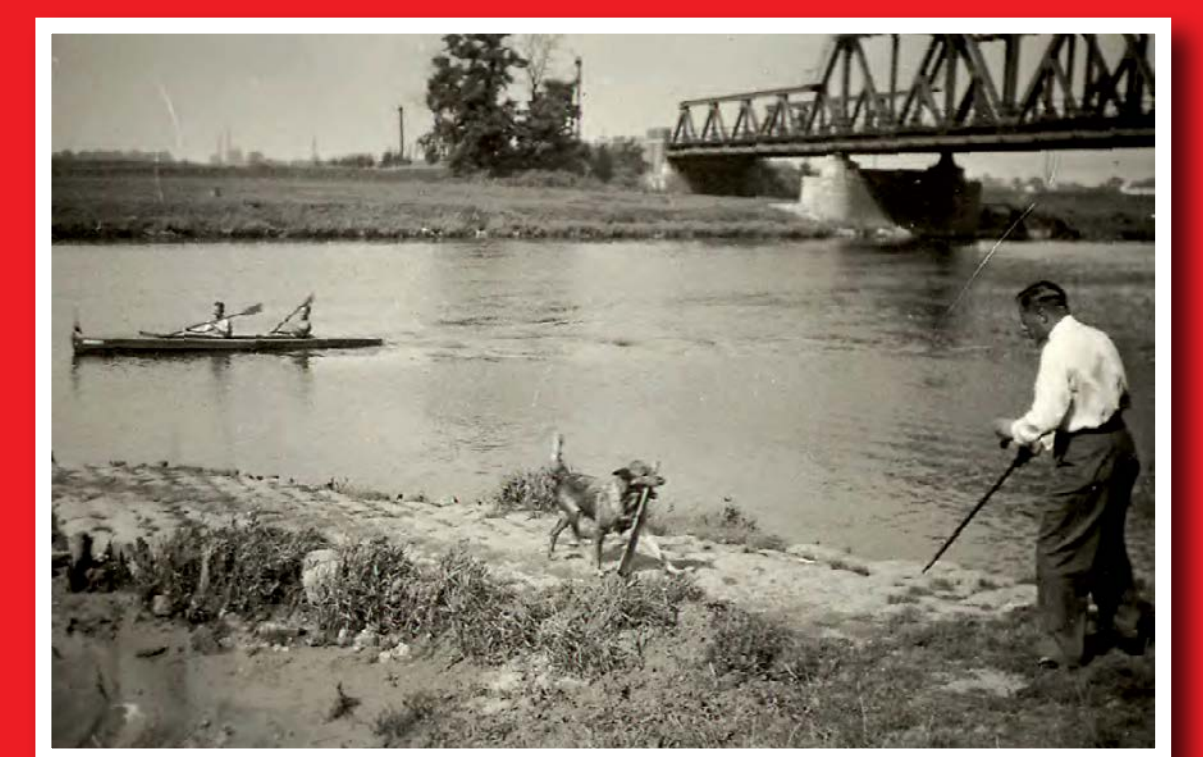
Leon Malhomme Konsul Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Opolu
[Śląska Biblioteka Cyfrowa, Kronika działalności dyplomatycznej
Leona Malhomme z roku 1932, tom 7]

Zjazd konsularny w Berlinie w dniu 22 listopada 1929 roku
(Siedzą od lewej do prawej: Konsul Generalny w Królewcu gen. Papeś, Dyrektor Departamentu Administracyjnego MSZ płk. Jędrzejewski, minister Knoll, Konsul Generalny w Berlinie Zieliński, radca handlowy poselstwa Gawroński. Stoją I rząd: konsul Liczbiński, Konsul z Hamburga Namysłowski, radca poselstwa Wyszyński, Konsul Generalny z Lipska Adamkiewicz, Konsul Generalny z Bytomia Malhomme, Konsul z Kolonii Rusiecki, radca poselstwa Zaleski, Konsul z Wrocławia Wdziękoński, Konsul z Kwidzyna Mierzynski. Stoją II rząd: Konsul ze Szczecina Lechowski, Konsul z Olsztyna Gieburowski, Konsul Generalny z Monachium Ładoś, radca poselstwa Ziętkiewicz, Konsul z Pily Czerny – Schwarzenberg, radca poselstwa Kociurzyński i Konsul Generalny z Frankfurtu Gruszka.)
[Śląska Biblioteka Cyfrowa, Kronika działalności dyplomatycznej Leona Malhomme z lat 1929-1930, tom 2]

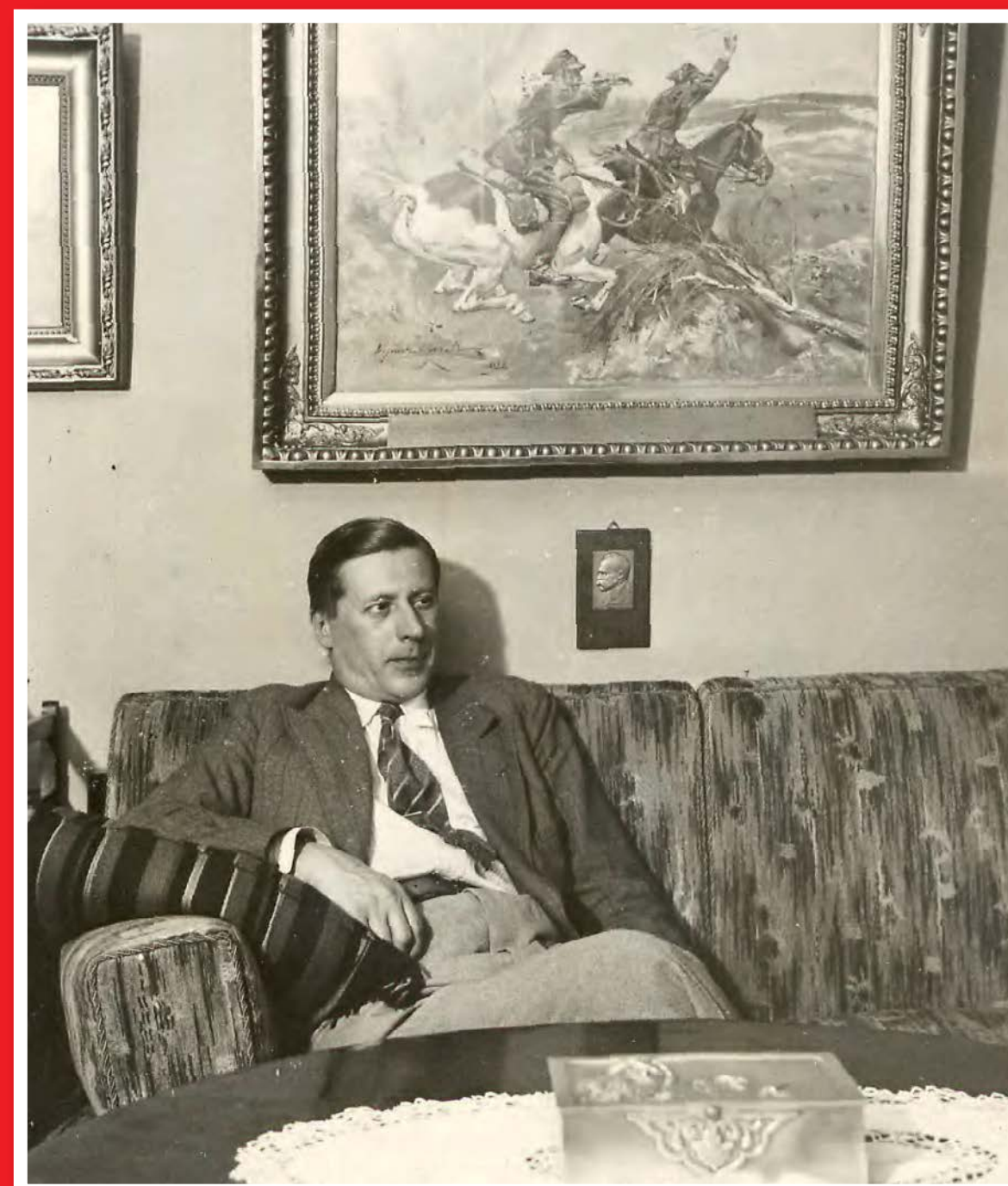
Konsul Generalny Leon Malhomme na przejażdżce konnej.
[Śląska Biblioteka Cyfrowa, Kronika działalności dyplomatycznej
Leona Malhomme z roku 1930, tom 3]

Leon Malhomme z psem Rekssem nad Odrą
[Śląska Biblioteka Cyfrowa, Kronika działalności dyplomatycznej
Leona Malhomme z roku 1932, tom 8]

Zdjęcie z zawodów piłki nożnej w Zabrze z 19 października 1930 roku.
[Śląska Biblioteka Cyfrowa, Kronika działalności dyplomatycznej
Leona Malhomme z roku 1930, tom 3]

Leon Malhomme w swoim gabinecie.
[Śląska Biblioteka Cyfrowa, Kronika działalności dyplomatycznej
Leona Malhomme z roku 1932, tom 8]

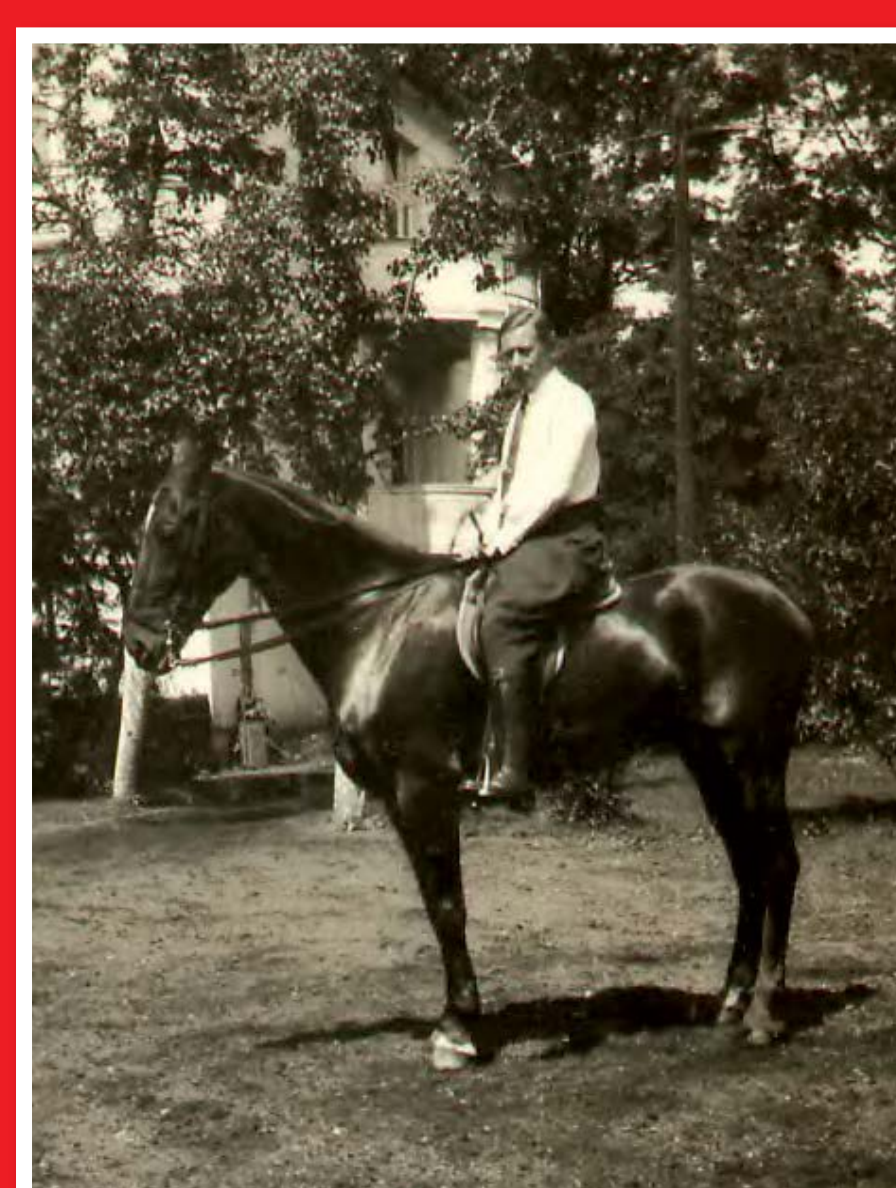
Leon Malhomme podczas pracy
[Śląska Biblioteka Cyfrowa, Kronika działalności dyplomatycznej
Leona Malhomme z roku 1932, tom 9]

Pożegnanie Konsula Generalnego Leona Malhomme w Zabrze w dniu 2 grudnia 1932 roku.
[Śląska Biblioteka Cyfrowa, Kronika działalności dyplomatycznej
Leona Malhomme z roku 1932, tom 9]

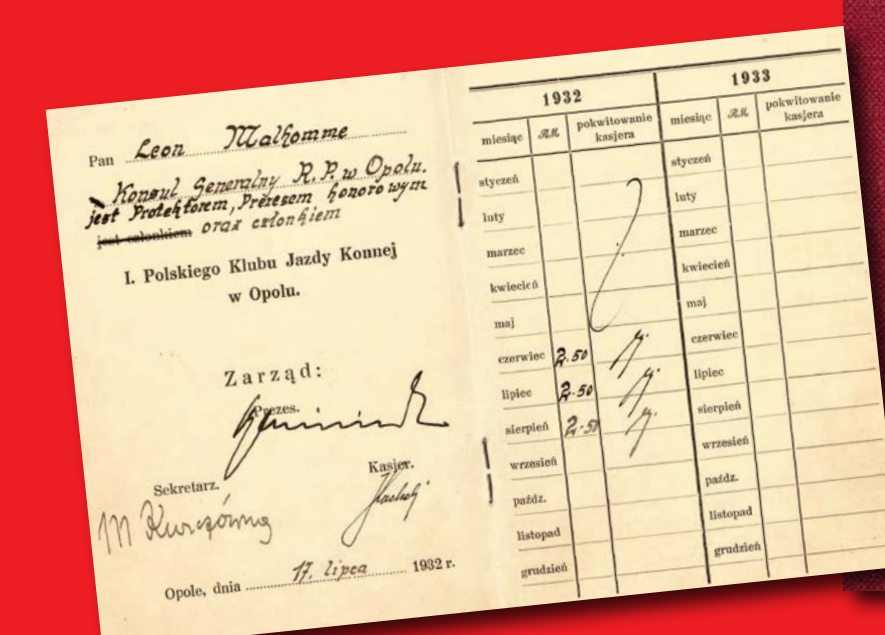

Pożegnanie Konsula Generalnego Leona Malhomme w Opolu w dniu 3 grudnia 1932 roku.
[Śląska Biblioteka Cyfrowa, Kronika działalności dyplomatycznej
Leona Malhomme z roku 1932, tom 9]

Konsul Leon Malhomme na Szatanie
[Śląska Biblioteka Cyfrowa, Kronika działalności
dyplomatycznej Leona Malhomme z roku 1932, tom 7]

Legitymacja członkowska Leona Malhomme
w I Polskim Klubie Jazdy Konnej w Opolu
[Śląska Biblioteka Cyfrowa, Kronika działalności
dyplomatycznej Leona Malhomme
z roku 1932, tom 8]

**I. Polski Klub
Jazdy Konnej
w Opolu**

W latach 20. XX wieku pojawiła się moda na organizowanie przyjęć przez Konsula. W czasie pełnienia tej funkcji przez dr. Szczepańskiego urządzone były one z okazji karnawału bądź świąt państwowych. Zapraszano na nie osoby zaliczające się do tzw. śmietanki towarzyskiej, a więc przedstawiciele świata kultury, gospodarki, władz państwowych czy prasy. Celem takich spotkań było kształtowanie poprawnych stosunków polsko-niemieckich, które niejednokrotnie w tym czasie zakłócały propagandą i nieprzychylnym nastawieniem władz niemieckich. Imprezy organizowane przez Konsula przygotowywane były na bardzo wysokim poziomie ze szczególną dbałością o podniebienie zaproszonych gości, którzy mogli spróbować wyśmienitych przekąsek, oraz trunków, wśród których królował musujący szampa. Ponadto zabiegano o uświetnienie wieczorów muzyką na wysokim poziomie artystycznym. Niejednokrotnie przyjęcia uatrakcyjniano występami artystów, m.in. skrzypaczki Ireny Dubiskiej czy tenora Jana Kiepury.

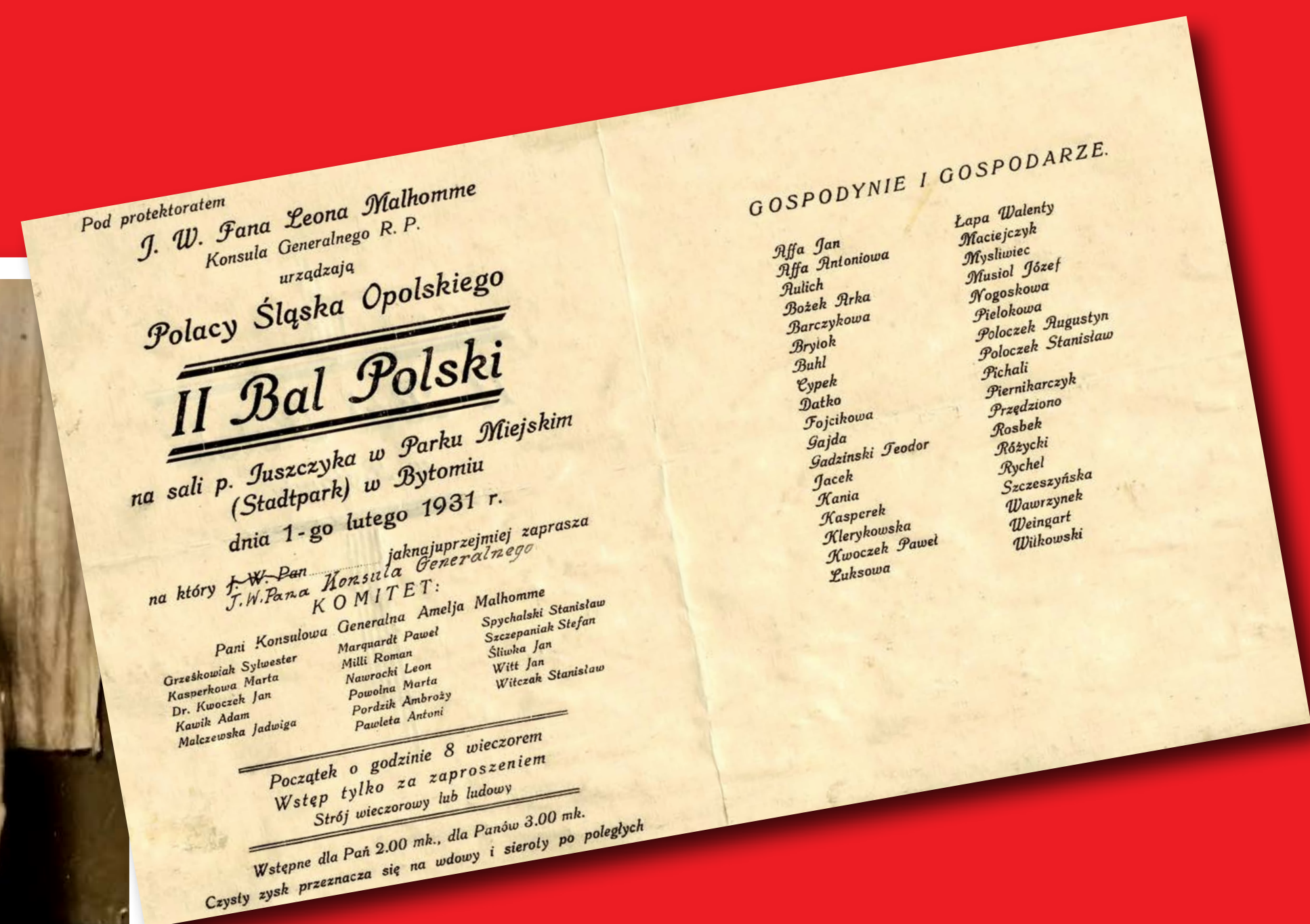
Wraz z objęciem stanowiska konsula przez Leona Malhomme zwiększyła się liczba przyjęć organizowanych przez Konsulat. Polityka nowo wybranego Konsula skierowana była przede wszystkim na poprawę kontaktów ze środowiskami niemieckimi. Stąd też wśród zaproszonych na doroczne

spotkanie reprezentacyjne dominowali niemieccy urzędnicy i członkowie poszczególnych organizacji. W czasie tych spotkań rozmowy odbywały się w języku niemieckim, a dotychczas polskie tańce – mazur i krakowiak – zostały zastąpione niemieckimi Schuhplatter i Rheinländer.

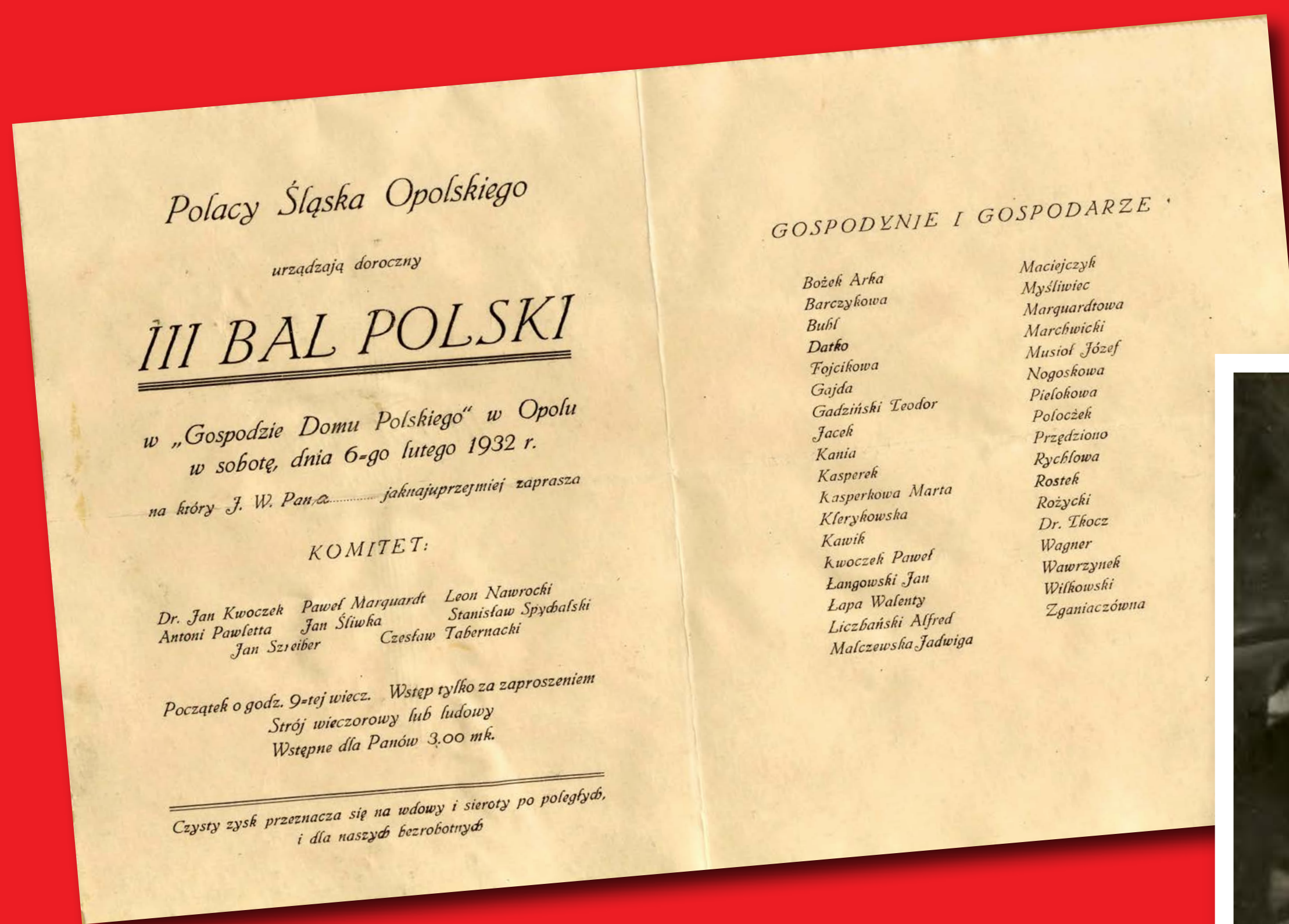
Leon Malhomme zmienił, a jednocześnie spopularyzował przyjęcia związane z obchodami świąt państwowych. Uroczystości z okazji imienin prezydenta Ignacego Mościckiego (1 lutego), imienin marszałka Polski Józefa Piłsudskiego (19 marca), święta Konstytucji 3 Maja oraz święta niepodległości (11 listopada) miały uroczysty charakter, rozpoczynały się nabożeństwem w kościele parafialnym św. Krzyża w Opolu, a po nim odbywały się przyjęcia w apartamentach Konsulatu. Każde nabożeństwo uświetniały występy polskich chórów, takich jak „Lutnia” i „Echo”.

Zabawa taneczna na „Dzień Nowego Roku 1931”
[Słaska Biblioteka Cyfrowa, Kronika działalności dyplomatycznej Leona Malhomme z lat 1930-1931, tom 4]

Zaproszenie na II Bal Polski organizowany przez Konsula Generalnego Leona Malhomme
[Słaska Biblioteka Cyfrowa, Kronika działalności dyplomatycznej Leona Malhomme z lat 1930-1931, tom 4]

Zaproszenie na III Bal Polski
[Słaska Biblioteka Cyfrowa, Kronika działalności dyplomatycznej Leona Malhomme z lat 1931-1932, tom 6]

Pracownicy Konsulatu Generalnego
[Słaska Biblioteka Cyfrowa, Kronika działalności dyplomatycznej Leona Malhomme z roku 1932, tom 7]

ORGANIZACJE MNIJSZOŚCIOWE

Konsulat Generalny w Opolu ściśle współpracował z polskim środowiskiem mniejszościowym. Pracownicy Konsulatu byli często członkami tych organizacji. W latach 1931-1939 na Śląsku Opolskim działały następujące organizacje polskie:

- Oddział Powiatowy Związku Polaków w Niemczech – kierownik Bonifacy Golla
- Biblioteka Powiatowa – kierownik Franciszek Kotula
- Polsko-Katolickie Towarzystwo Szkolne na Śląsk Opolski z siedzibą w Opolu i Kursy języka polskiego prowadzone przez nauczyciela Wita, oraz Kursy Uniwersytetu Ludowego, organizowane przez profesorów Polskiego Gimnazjum w Bytomiu
- Kółko Teatralne – kierownictwo Małgorzata Zielonkowska
- Towarzystwo Śpiewu „Lutnia” – prezes Jan Kwoczek
- Chór Męski „Echo” – prezes Antoni Wilczek
- Oddział Powiatowy Polsko-Katolickiego Związku Młodzieży Śląska Opolskiego – przewodniczący Antoni Wilczek
- Oddział Związku Harcerstwa Polskiego w Niemczech – kierownik Józef Kachel
- Towarzystwo Przyjaciół Harcerstwa z siedzibą w Opolu – prezes adwokat Paweł Kwoczek
- Klub Kreglarski „Piast” – prezes dr Kwoczek
- Klub Tenisowy „Piast” – prezes dr Kwoczek
- Spółdzielnia Zaopatrzenia i Zbytu „Rolnik” – dyrektor Paweł Marquardt
- Spółka Budowlana – kierownik Antoni Wilczek
- Spółka Wydawnicza „Nowiny” – Wydawnictwo polskich periodyków: „Nowiny Codzienne”, „Nowiny”, „Dziennik Raciborski”, „Dziennik Berliński”, „Głos Pogranicza”, „Kaszub”, miesięcznik „Zjednoczenie”, „Młody Polak” i „Polak w Niemczech”
- „Bank Ludowy” – dyrektor Teodor Gadziński
- „Bank Rolników” – kierownik Ambroży Porzżik
- Oddział Powiatowy Górnośląskiego Zjednoczenia Rolników – przewodniczący Kazimierz Kasperek
- Biuro porad w sprawach gospodarczych, podatkowych, prawnych itp. przy „Rolniku” – kierownik biura dr Roman Rychel
- Dzielnica I Związku Polaków w Niemczech – kierownik Stefan Szczepaniak

Fotografia przedstawiająca uczestników zjazdu Związku Spółdzielni z dnia 19 listopada 1929 roku [Śląska Biblioteka Cyfrowa, Kronika działalności dyplomatycznej Leona Malhomme z lat 1929-1930, tom 2]

Fotografia przedstawiająca VI Zjazd Związku Kół Śpiewaczych [Śląska Biblioteka Cyfrowa, Kronika działalności dyplomatycznej Leona Malhomme z lat 1929-1930, tom 2]

Walne zebranie Towarzystwa Śpiewaczego „Echo” w dniu 27 czerwca 1932 roku [Śląska Biblioteka Cyfrowa, Kronika działalności dyplomatycznej Leona Malhomme z 1932 roku, tom 7]

Pocztówka przedstawiająca gospodę Domu Polskiego w Opolu [Śląska Biblioteka Cyfrowa, Kronika działalności dyplomatycznej Leona Malhomme z 1932 roku, tom 8]

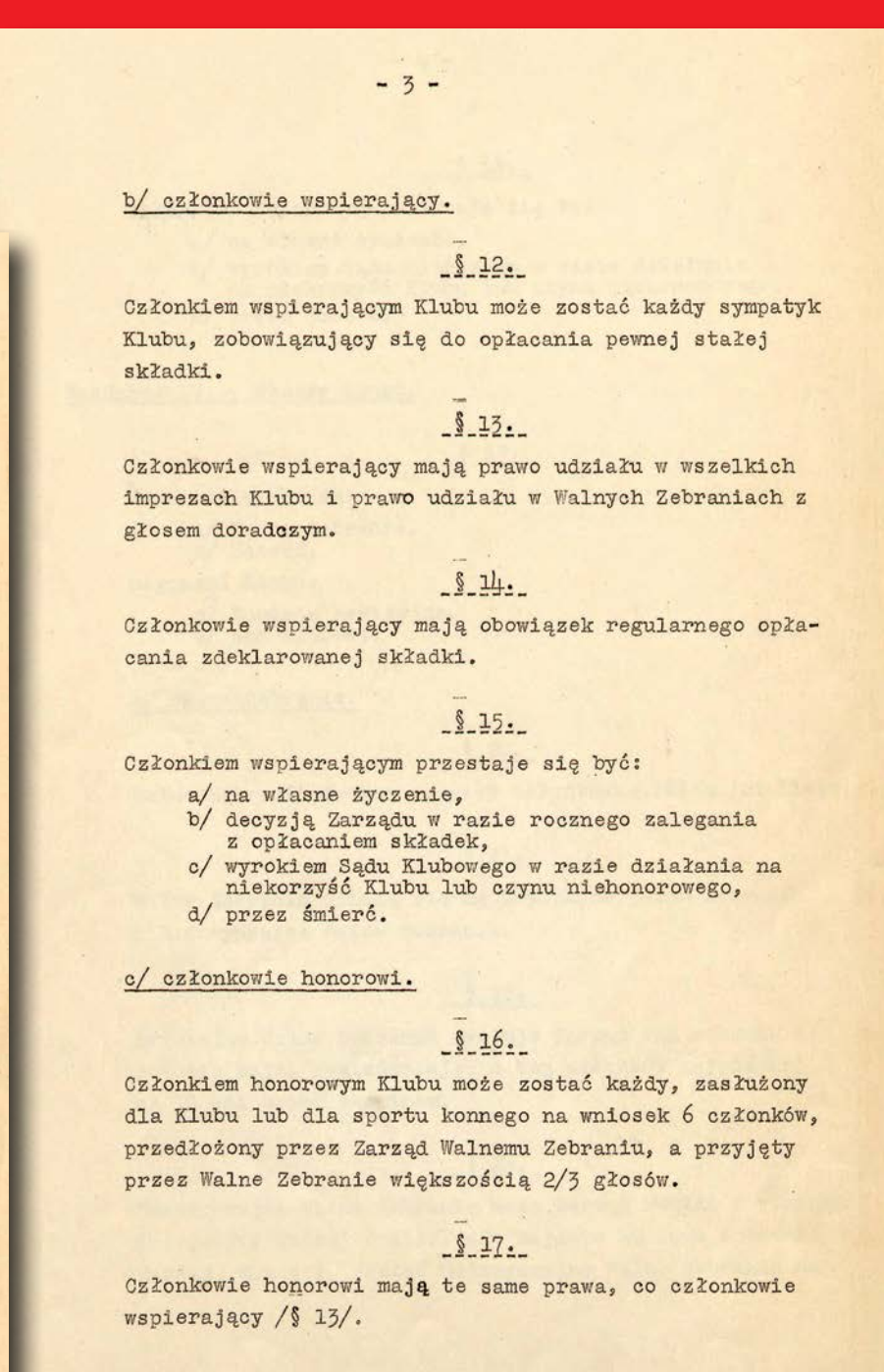
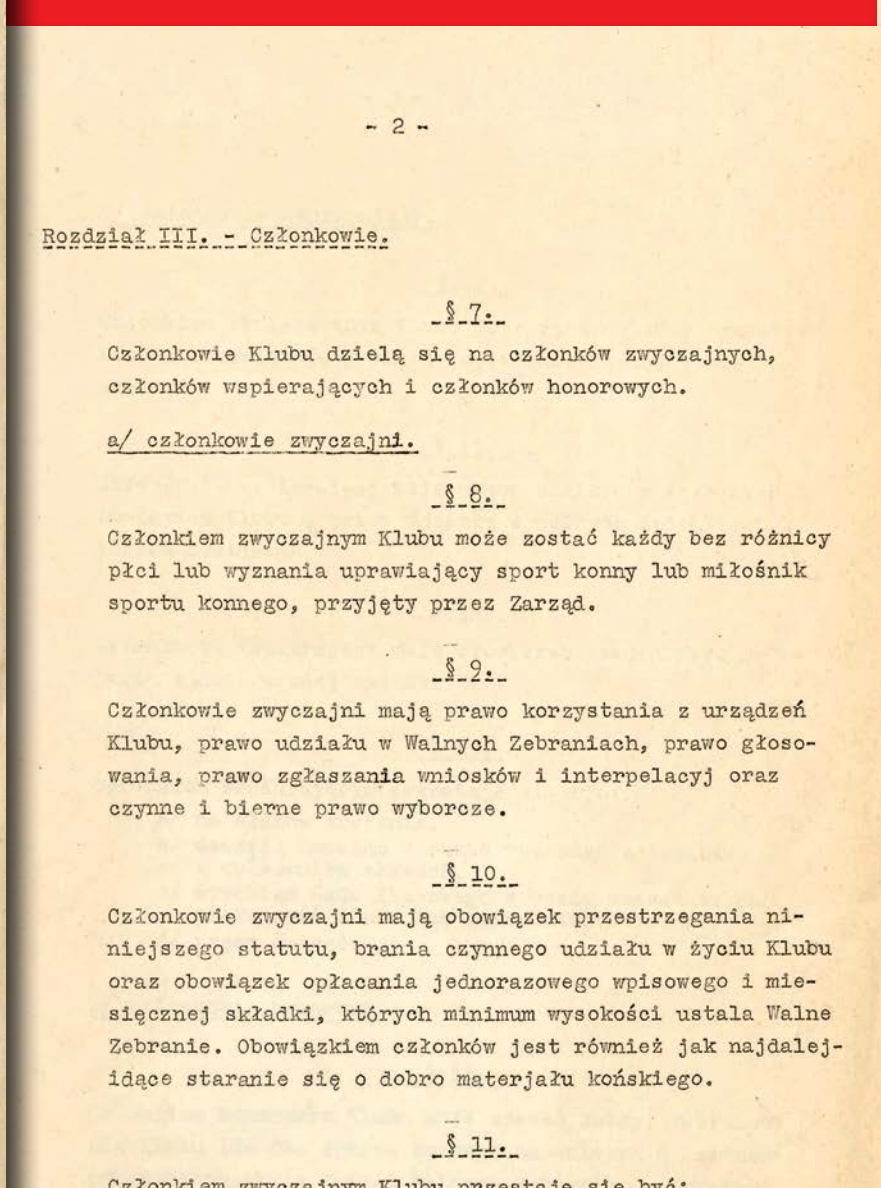
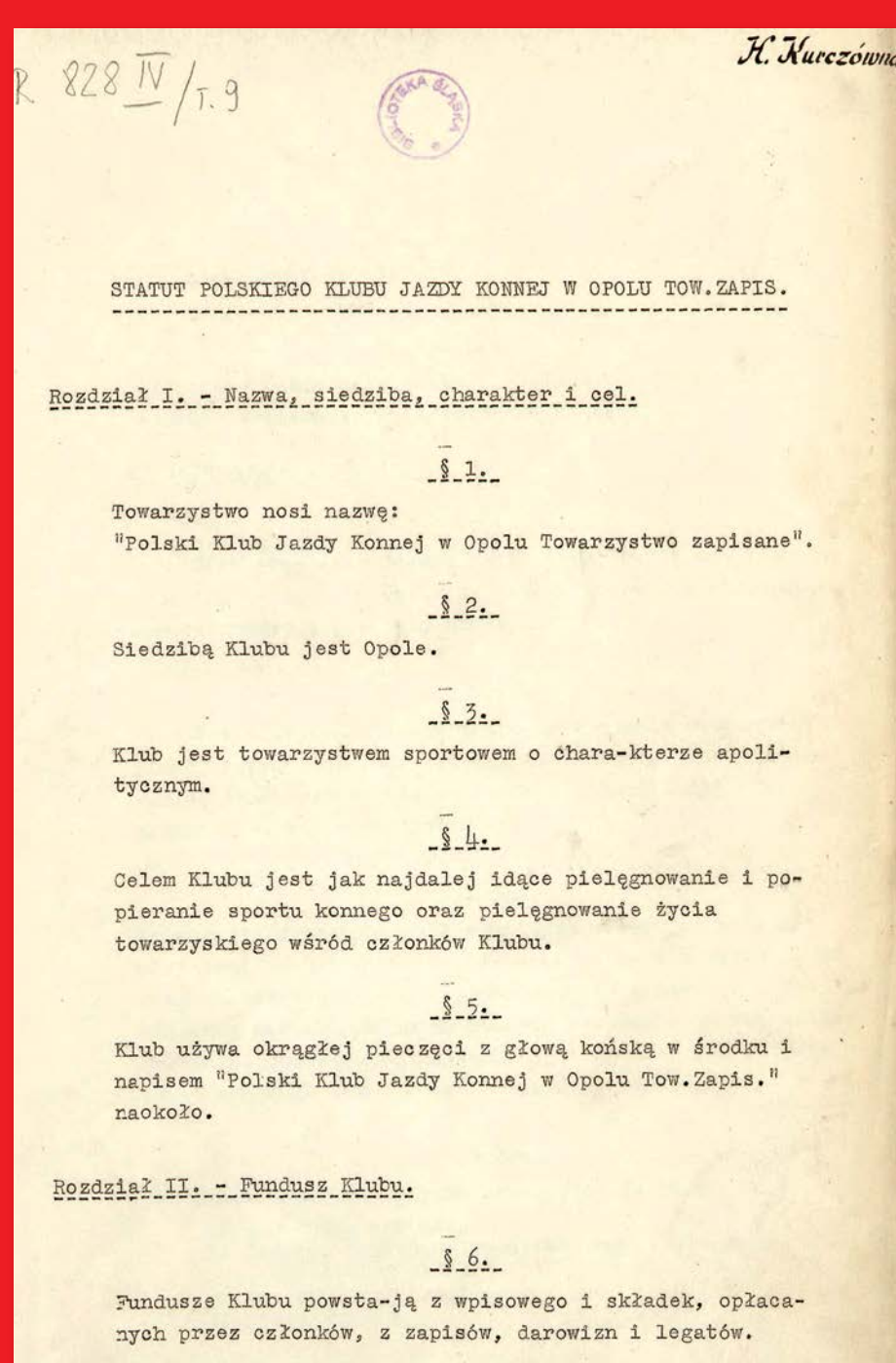

Uczestnicy spotkania zorganizowanego przez Towarzystwo Śpiewacze „Lutnia”. [Śląska Biblioteka Cyfrowa, Kronika działalności dyplomatycznej Leona Malhomme z lat 1930-1931, tom 4]

Zarząd Polskiego Klubu Jazdy Konnej w Opolu (Wachmistrz Pollok, sekretarka Korolówna, wiceprezes Dr Kwoczek, komendantka Kurczówna, prezes Grzeškowiak, skarbnik Kachel, goniec Frejer) [Śląska Biblioteka Cyfrowa, Kronika działalności dyplomatycznej Leona Malhomme z 1932 roku, tom 8]

Defilada harcerzy ze Śląska Opolskiego podczas II Złoty Narodowy Harcerzy [Śląska Biblioteka Cyfrowa, Kronika działalności dyplomatycznej Leona Malhomme z 1932 roku, tom 7]

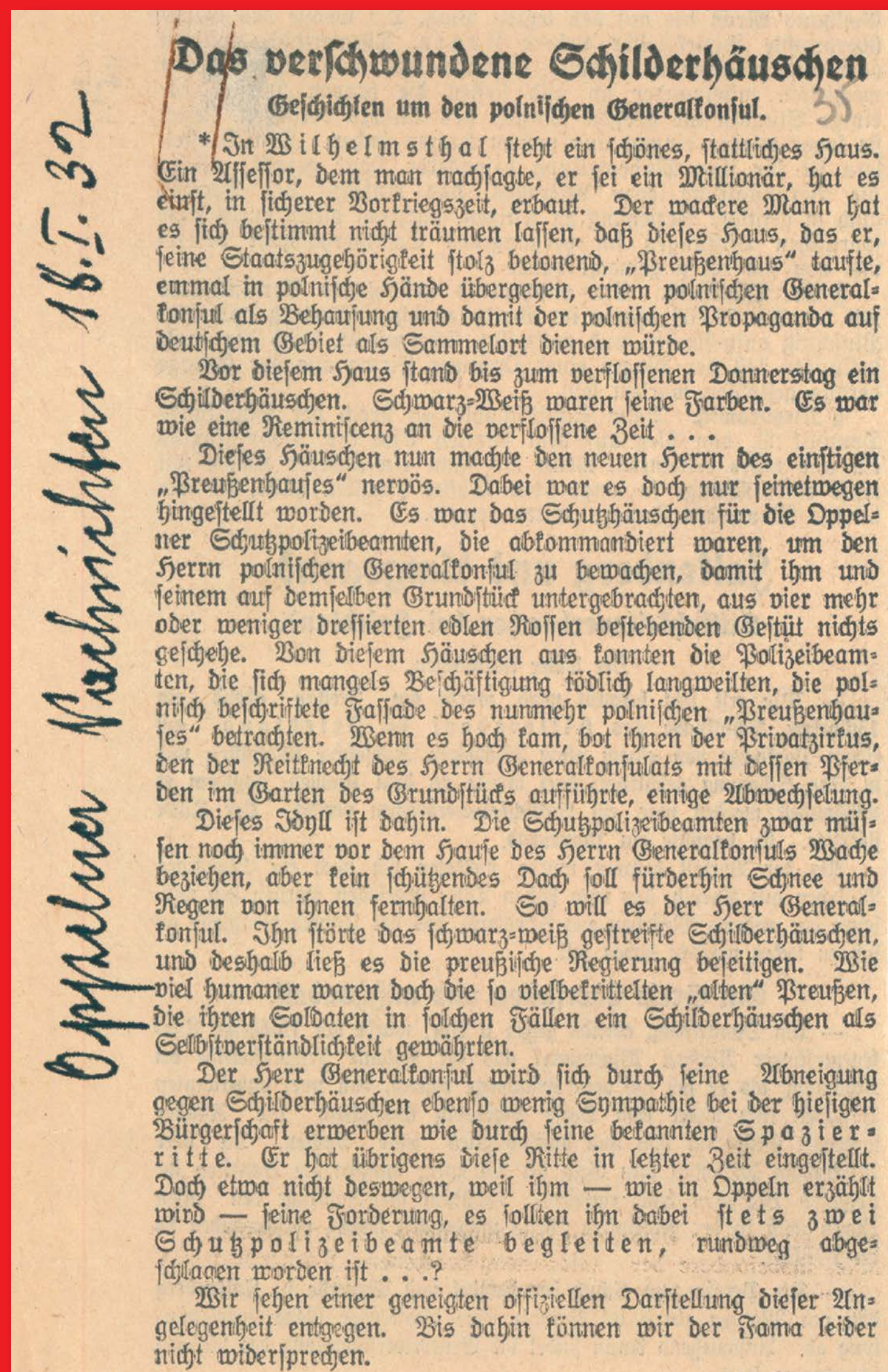

AWANTURA O BUDKĘ

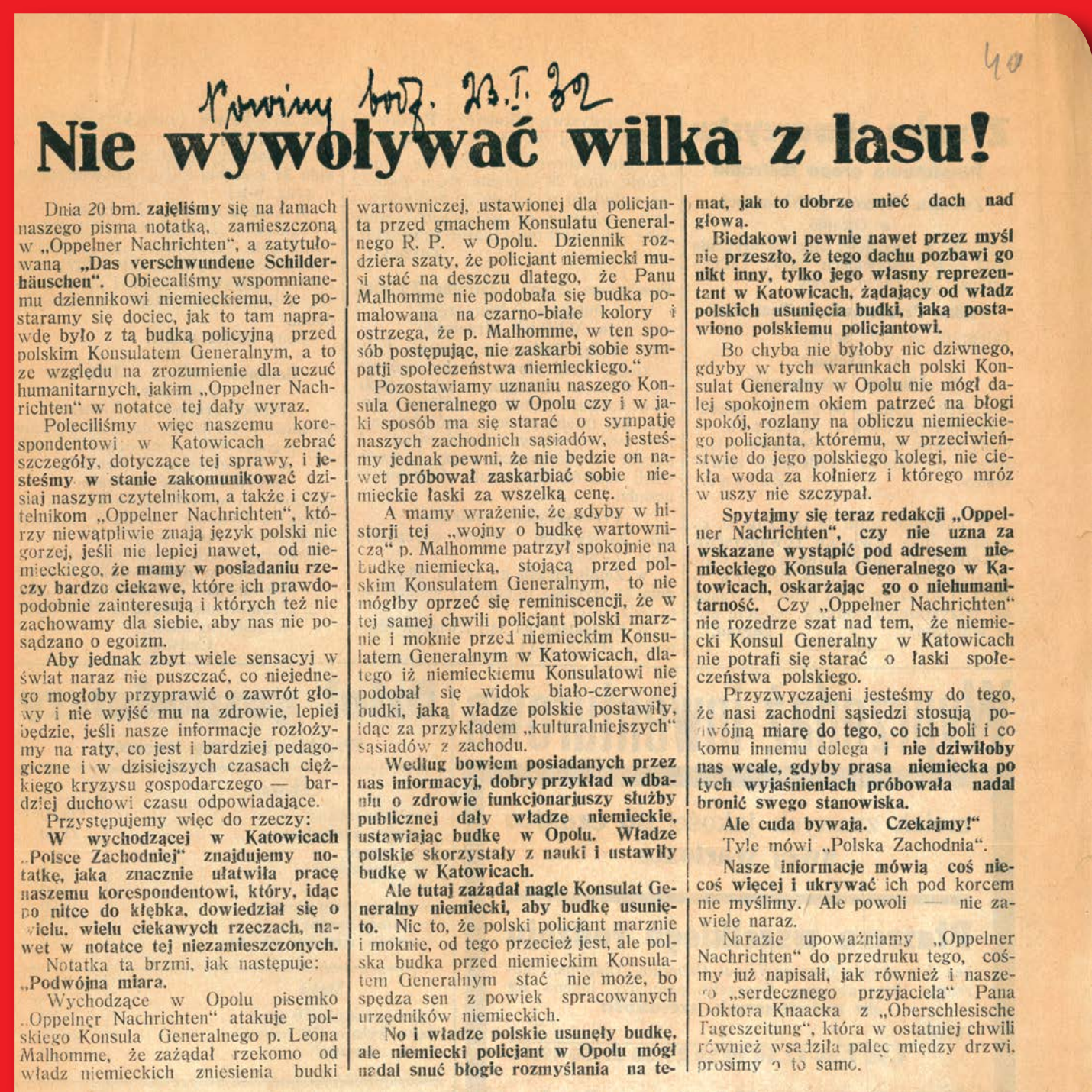
Przeniesienie Konsulatu Generalnego z Bytomia do Opola wzbudziło niezadowolone wśród lokalnych władz. Wydarzeniem, które odbiło się szerokim echem w prasie polskiej i niemieckiej, była tzw. „wojna o budkę wartowniczą”. Budka wartownicza została postawiona w odległości 7 kroków od budynku opolskiego Konsulatu, który był również miejscem zamieszkania Konsula Leona Malhomme'a. Budka ta, jak wspomina sam Konsul, w kolorze biało-czarnym, stała przed gmachem konsularnym w pierwszych dniach grudnia 1931 roku. Teoretycznie miała stanowić schronienie dla niemieckiego policjanta pełniącego służbę. Konsul zauważył, „przebywając w niej również często w dni pogodne, [...] w notesie swym napisywał jakieś uwagi, odnoszące się prawdopodobnie do osób wchodzących i wychodzących z gmachu Konsulatu Generalnego”.

Konsul Malhomme postanowił doprowadzić do usunięcia budki. Jednakże uważał, że ze sprawą tą nie może zwrócić się do Nadprezydenta Rejencji. Przypuszczał, że taka interwencja mogłaby negatywnie wpłynąć na dobre stosunki między Konsulatem a Rejencją. W zamian za to złożył propozycję naczelnikowi wydziału bezpieczeństwa w Województwie Śląskim Stanisławowi Ryczkowskiemu, by analogiczną budkę postawił przed gmachem niemieckiego Konsulatu Generalnego w Katowicach. Budka taka stała w połowie grudnia. Już na początku stycznia 1932 roku miała miejsce interwencja niemieckiego Konsulatu Generalnego w Wicewojewody Tadeusza Saloniego. Władze polskie oświadczyły, że budka w Katowicach zostanie usunięta jedynie wtedy, gdy władze pruskie usuną budkę w Opolu.

Dwa dni po usunięciu budki w Katowicach zniknęła także budka przed gmachem Konsulatu Generalnego w Opolu. Spór ten relacjonowany był przez lokalną prasę. Już 18 stycznia 1932 roku ukazał się artykuł w „Oppelner Nachrichten”, z którego wynikało, że polski konsul zachował się „niehumanitarnie”, gdyż skazał na śnieg i słotę policjanta, który strzegł bezpieczeństwa Leona Malhomme'a. Również prasa polska żywo opisywała wydarzenia w Opolu. W odpowiedzi na wspomniany artykuł w „Polse Zachodniej” 20 stycznia 1932 roku ukazała się notka „Podwójna miara”.

Wycinek z gazety *Oppelner Nachrichten* z 18 stycznia 1932 roku opisujący interwencję Konsula Generalnego Leona Malhomme'a w sprawie budki wartowniczej przed gmachem Konsulatu Generalnego RP [Archiwum Akt Nowych, sygn. 2/482/237]

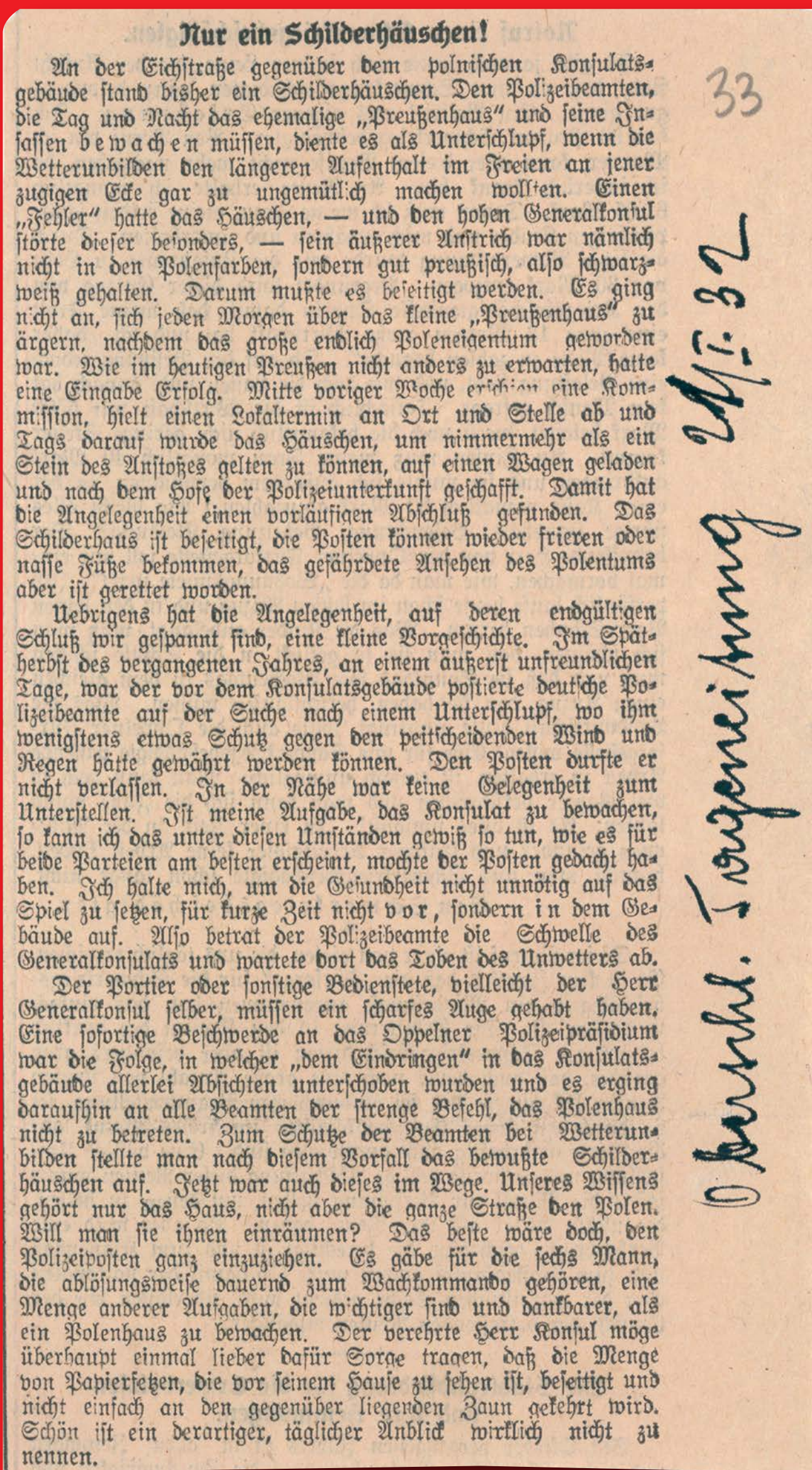

Artykuł z dnia 23 stycznia 1932 roku, który ukazał się w *Nowinach Codziennych* [Archiwum Akt Nowych, sygn. 2/482/237]

Wycinek z gazety *Oberschlesische Tageszeitung* z 21 stycznia 1932 roku informujący o sporze o budkę wartowniczą [Archiwum Akt Nowych, sygn. 2/482/237]

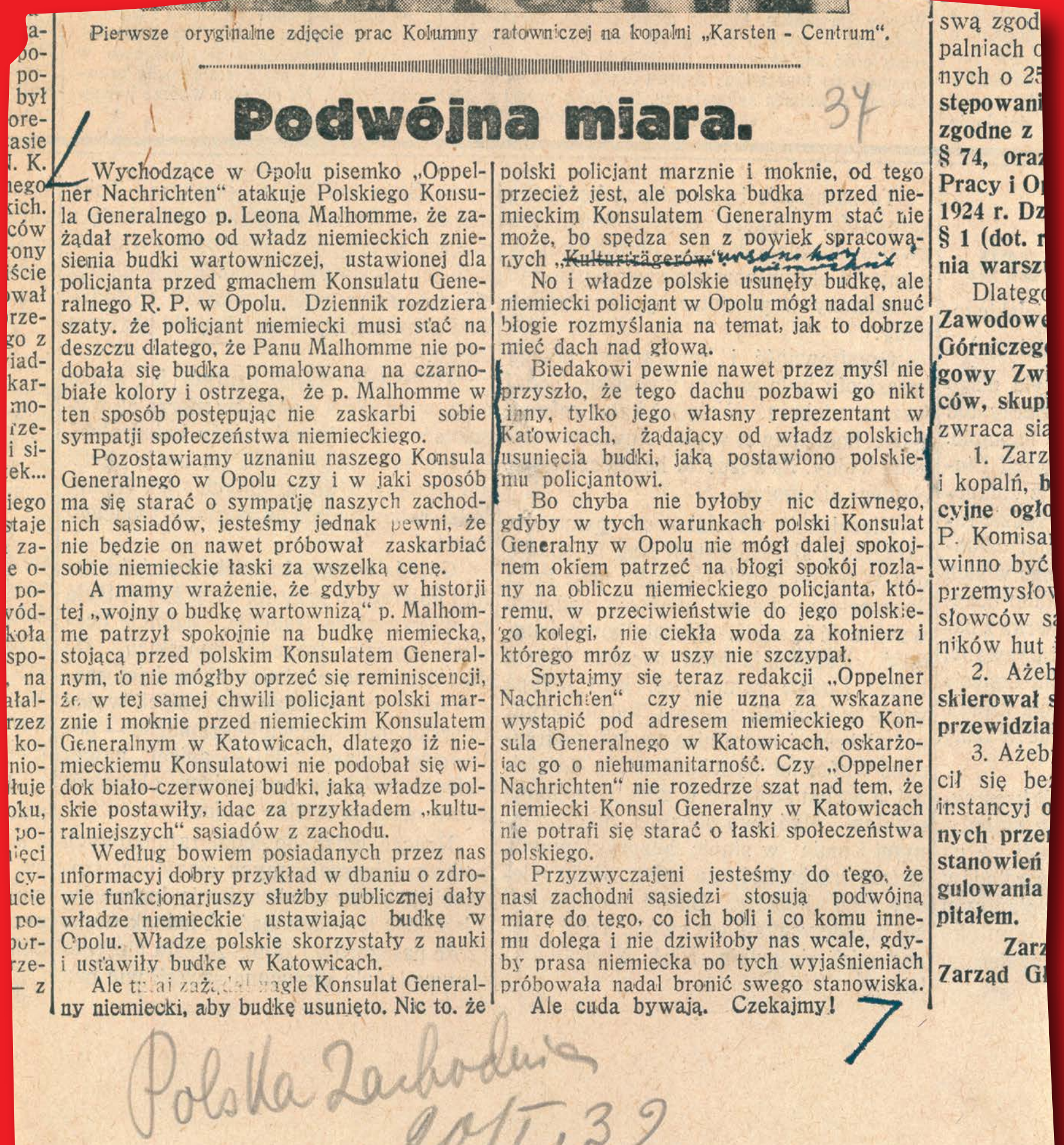

Wycinek z gazety *Oberschlesische Tageszeitung* z 21 stycznia 1932 roku informujący o sporze o budkę wartowniczą [Archiwum Akt Nowych, sygn. 2/482/237]

Odpowiedź polskiej gazety *Nowiny Codzienne* z dnia 20 stycznia 1932 roku na artykuł opublikowany w *Oppelner Nachrichten*. [Archiwum Akt Nowych, sygn. 2/482/237]

Reakcja polskiej gazety *Polska Zachodnia* z dnia 20 stycznia 1932 roku na artykuł, który pojawił się w niemieckiej prasie. [Archiwum Akt Nowych, sygn. 2/482/237]

Artykuł z dnia 20 stycznia 1932 roku, który ukazał się w *Polsce Zachodniej* [Archiwum Akt Nowych, sygn. 2/482/237]